

Seiland/Sievju
nasjonalparkstyret

Møteinnkalling

Utvalg: Seiland/Sievju nasjonalparkstyret
Møtested: Møterommet, Nasjonalparkkontoret, Havneveien 24
Dato: 04.03.2024
Tidspunkt: 10:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Eventuelt forfall meldes snarest til personlig vara og til nasjonalparkforvalter Ingunn Ims Vistnes på telefon 41 43 44 01. Vararepresentanter møtet etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 1/2024	Godkjenning av innkalling og saksliste - styremøte 4. mars 24		2024/962
ST 2/2024	Konstituering av nytt nasjonalparkstyre - valg av leder og nestleder		2024/962
ST 3/2024	Valg av medunderskriver		2024/962
RS 1/2024	Protokoll fra styremøtet 23. november 2023		2024/962
ST 4/2024	Seiland nasjonalparkstyre - møtekalender 2024		2024/962
ST 5/2024	Seiland/Sievju nasjonalparkstyre - driftsmidler 2024		2024/1738
ST 6/2024	Tiltaksmidler - regnskap 2023 og tildeling 2024		2024/1713
ST 7/2024	Delegering av myndighet til nasjonalparkforvalter i enkelte sakstyper		2024/962
ST 8/2024	Søknad om dispensasjon til landing med helikopter - Seiland nasjonalpark - Norsk hekkefuglovervåking - saksframlegg		2024/965
RS 2/2024	Ny veileder om oppfølging av ulovlige forhold i verneområder		2024/1798
RS 3/2024	Orienteringssaker fra forvalter - styremøte 04.03.24		2024/962
ST 9/2024	Eventuelt		2024/962

Seiland/Sievju
nasjonalparkstyre

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2024/962-1

Saksbehandler: Ingunn Ims Vistnes

Dato: 21.02.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Seiland/Sievju nasjonalparkstyre	1/2024	04.03.2024

Godkjenning av innkalling og saksliste

Forvalters innstilling

Innkalling og saksliste godkjennes.

Arkivsaksnr: 2024/962-4

Saksbehandler: Ingunn Ims Vistnes

Dato: 21.02.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Seiland/Sievju nasjonalparkstyret	2/2024	04.03.2024

Konstituering av nytt nasjonalparkstyret - valg av leder og nestleder

Vedlegg:

Oppnevning av medlemmer 2024-2027 Seiland nasjonalparkstyret

Vedtøker nasjonalpark- og verneområdestyret

Innstilling

Xxx velges til leder av Seiland/Sievju nasjonalparkstyret, og xxx velges til nestleder.

Saksopplysninger

I henhold til *Vedtøker for nasjonalpark-/verneområdestyret oppnevnt i medhold av naturmangfoldloven § 62 (2024)* skal Seiland/Sievju nasjonalparkstyret selv velge sin leder og nestleder.

Etter kommune- og fylkestingsvalget i høst har Seiland/Sievju nasjonalparkstyret fått tre nye faste medlemmer og tre nye varamedlemmer. Tidligere styreleder Anne Mette Bæivi og tidligere nestleder Sigurd Pedersen har gått ut av styret, i tillegg til styremedlem Geir Ove Bakken. Styremedlemmene Hjørdis Øvergård og Nils Henrik Sara følger Sametingets valgperiode 2022-2025.

Styreleder har blant annet ansvar for å lede styremøtene og for å ha jevnlig kontakt med nasjonalparkforvalter om arbeidsoppgaver og den daglige driften.

Ny styresammensetning fra 2024:

<i>Medlem innstilt av:</i>	Fast medlem	Personlig vara
Sametinget	Hjørdis Øvergård	Kjetil Romsdal
Sametinget	Nils Henrik Sara	Hanne Marion Gaup
Finnmark fylkeskommune	Hege Christin Bjørkmann	Christian Bergeton Klaussen
Hammerfest kommune	Pål Blix-Johansen	Jill Sevaldsen
Alta kommune	Knut-Erik Bull Hammari	Solveig Jensen

Seiland/Sievju nasjonalparkstyre
Statsforvalteren i Troms og Finnmark, Statens hus
9815 VADSØ

Trondheim, 30.01.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/7797

Saksbehandler:
Camilla Knutsen

Oppnevning av medlemmer til Seiland/Sievju nasjonalparkstyre

Miljødirektoratet har delegert myndighet etter naturmangfoldloven § 62 andre ledd tredje punktum til å bestemme at et særskilt oppnevnt organ er forvaltningsmyndighet for et område vernet med hjemmel i naturmangfoldloven kapittel V, jf. forskrift av 8. januar 2021 nr. 65 om delegering av myndighet etter naturmangfoldloven og forskrift 12. januar 2021 nr. 82 om delegering av myndighet etter naturmangfoldloven fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet. Myndigheten omfatter også revidering av nasjonalpark-/verneområdestyrenes vedtekter og forvalternes instruks.

Etter forslag mottatt fra kommunene og fylkeskommunen, og i samsvar med likestillings- og diskrimineringsloven § 28, vil Miljødirektoratet oppnevne følgende personer til Seiland/Sievju nasjonalparkstyre for perioden 2024-2027:

Fra Alta kommune: Knut Erik Bull Hammari

Personlig vara: Solveig Jensen

Fra Hammerfest kommune: Pål Blix-Johansen

Personlig vara: Jill Merete Sevaldsen

Fra Finnmark fylkeskommune: Hege Christin Bjørkmann

Personlig vara: Christian B Klaussen

Oppnevningen gjelder også for 2028 inntil nytt styre er oppnevnt.

I tillegg kommer styremedlemmer oppnevnt av Sametinget med funksjonstid 2021/22-2025.

Forvalter orienterer de valgte medlemmene og kaller inn til konstituerende møte så snart som mulig. Styret velger selv leder og nestleder.

Vedlagt dette brevet finnes oppdaterte vedtekter for styret, fastsatt av Miljødirektoratet 19.01.2024, som gir bestemmelser om styrets myndighet og oppgaver. Vedtektene er felles for alle nasjonalpark- og verneområdestyrer.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Camilla Knutsen
seniorrådgiver

Kopi til:

Alta kommune

Postboks 1403

9506

Alta

Hammerfest kommune

Postboks 1224

9616

Hammerfest

SAMEDIGGI / SAMETINGET

Ávjovárgeaidnu 50

9730

KARASJOK

Vedlegg

- 1 Vedtekter nasjonalpark- og verneområdestyrer - januar 2024

Vedtekter for nasjonalpark-/verneområdestyrer oppnevnt i medhold av naturmangfoldloven § 62

Fastsatt av Miljødirektoratet 19.01.2024 med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 62 annet ledd tredje punktum, jf. delegeringsvedtak 8. januar 2021 nr. 65 og 15. januar 2021 nr. 82

1. Vedtektenes formål

Formålet med vedtektene er å gi bestemmelser om oppnevning av nasjonalpark- og verneområdestyret, og om styrets og nasjonalpark- /verneområdeforvalters myndighet og oppgaver.

Vedtektene skal videre legge til rette for en helhetlig og kunnskapsbasert forvaltning av verneområdene som forvaltes av nasjonalpark-/verneområdestyret i samsvar med verneformålet og i tråd med nasjonale mål og internasjonale forpliktelser.

2. Oppnevning og sammensetning av nasjonalpark- og verneområdestyrer

Nasjonalpark-/verneområdestyret oppnevnes av Miljødirektoratet etter innstilling fra berørte kommuner, fylkesting og Sameting.

Oppnevningsperioden for medlemmene i styret følger valgperioden for henholdsvis kommunestyrene, fylkestingene og Sametinget. Sammensetningen av nasjonalpark-/verneområdestyret skal følge kravene til kjønnsfordeling i likestillingsloven § 28.

Hver kommune skal være representert med ett medlem og innstiller en kvinne og en mann blant kommunestyrets medlemmer. Hver fylkeskommune skal være representert med ett medlem fra fylkestinget/fylkesrådet, og innstiller en kvinne og en mann blant fylkestingets/fylkesrådets medlemmer.

Medlemmene skal ha personlige varamedlemmer som møter når det faste medlemmet har forfall.

Nasjonalpark-/verneområdestyret velger selv sin leder og nestleder.

3. Nasjonalpark-/verneområdestyrets myndighet

Nasjonalpark-/verneområdestyret har følgende myndighet etter naturmangfoldloven:

- forvaltningsmyndighet etter verneforskrifter
- myndighet til å gi dispensasjon fra verneforskriftene med hjemmel i verneforskriftens dispensasjonsbestemmelser og naturmangfoldloven § 48
- myndighet til å utføre skjøtsel i verneområdene etter naturmangfoldloven § 47
- håndheving etter naturmangfoldloven §§ 69 – 72 og § 73.

Utøving av myndigheten skal skje i samsvar med naturmangfoldloven, herunder alminnelig bestemmelser om bærekraftig bruk i lovens kapittel 2.

Alle medlemmene i nasjonalpark-/verneområdestyret har et felles ansvar for en helhetlig forvaltning av verneområdene hvor ivaretagelse av verneverdiene og verneformålet er hovedoppgaven. Medlemmene av nasjonalpark-/verneområdestyret skal forvalte verneområdene i samsvar med internasjonale forpliktelser, naturmangfoldloven og verneforskriftene for det enkelte verneområde.

Nasjonalpark-/verneområdestyret er en juridisk person med myndighet til å inngå avtaler og påta seg forpliktelser innenfor de økonomiske rammene styret disponerer.

Forvaltningsknutepunkt for verneområdet(ene) fastsettes av Miljødirektoratet.

4. Nasjonalpark-/verneområdestyrets sekretariat

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal ha et sekretariat som består av en eller flere nasjonalpark-/verneområdeforvaltere.

Nasjonalpark-/verneområdeforvalter(e) ansettes av Statsforvalteren.

Ansettelsen skjer etter egen instruks for ansettelse av nasjonalpark-/verneområdeforvalter utarbeidet av Klima- og miljødepartementet, og i dialog med styret.

Nasjonalpark-/verneområdeforvalteren er underlagt styret i forvaltningen av verneområdet.

Statsforvalteren har personal- og administrativt ansvar for nasjonalpark-/verneområdeforvalteren. Ved permisjon, langtidsfravær, eller der forvalter varsler om fratredelse fra sin stilling, skal Statsforvalteren i dialog med styret komme til enighet om hvordan forvalters arbeidsoppgaver skal løses inntil forvalter er tilbake, eller ny forvalter er ansatt.

Nasjonalpark-/verneområdestyret disponerer forvalterens arbeidstid.

5. Om møtene i nasjonalpark-/verneområdestyret

Kommuneloven kap. 11 om saksbehandlingen i folkevalgte organer kommer til anvendelse så langt de passer, med de tilpasninger som er fastsatt i disse vedtektene. Kommuneloven kap. 8 §§ 8-1 og 8-2 gjelder tilsvarende.

Nasjonalpark-/verneområdestyret bør tre sammen minst fire ganger hvert år og ellers når lederen bestemmer. Lederen plikter å kalle inn dersom minst en tredel av medlemmene ønsker det.

Innkalling til møte i nasjonalpark-/verneområdestyret skal varsles senest 2 uker før møtet. Endelig innkalling med saksdokumentene sendes senest 1 uke før møtet. Nasjonalpark-/verneområdestyret avgjør selv om det vil ta opp eventuelle saker som ettersendes senere enn dette.

Det føres protokoll fra møtene. Protokollen underskrives av styreleder og ett medlem som velges ved møtets begynnelse. Eventuelle protokolltilførsler må fremsettes i møtet.

Forvalters tilråding til vedtak skal fremgå av møteprotokollen.

For at nasjonalpark-/verneområdestyret skal være beslutningsdyktig må minimum halvparten av representantene være til stede. Vedtak fattes ved flertallsbeslutninger. Ved stemmelikhet har lederen dobbeltstemme.

6. Nasjonalpark-/verneområdestyret oppgaver

Nasjonalpark-/verneområdestyret har følgende oppgaver:

6.1. Behandle søknader

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal behandle søknader og treffe vedtak etter verneforskriftene eller etter naturmangfoldloven § 48, jf. § 77 annet punktum, i tråd med forvaltningsloven og naturmangfoldlovens bestemmelser.

Vedtak etter verneforskrifter og naturmangfoldloven § 48 som nasjonalpark-/verneområdestyret, forvalter eller arbeidsutvalget fatter, skal registreres i Miljøvedtaksregisteret innen tre virkedager, jf. forskrift om Miljøvedtaksregisteret § 3. Vedtak som gjelder håndheving (retting, tvangsmulkt mv) etter naturmangfoldlovens kap. IX skal ikke registreres i Miljøvedtaksregisteret.

Alle vedtak fattet av nasjonalpark/verneområdestyret, forvalter eller arbeidsutvalget skal sendes i kopi til Statsforvalteren.

6.2 Forberedende klagesaksbehandling

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal behandle klager på sine vedtak som forberedende klageinstans etter forvaltningslovens bestemmelser. Nasjonalpark-/verneområdestyret skal foreta de undersøkelser klagen gir grunn til. Dersom

nasjonalpark-/verneområdestyret ikke finner grunn til å endre vedtaket som følge av klagen, skal saken oversendes klageinstansen.

Miljødirektoratet er klageinstans for vedtakene som fattes av styret, eller av forvalter og arbeidsutvalg på vegne av nasjonalpark-/verneområdestyret.

Når det klages på vedtak truffet av nasjonalpark-/verneområdestyret, må forberedende klagebehandling skje i nasjonalpark-/verneområdestyret før saken eventuelt endes over til Miljødirektoratet som klageinstans. Også for vedtak truffet av arbeidsutvalget eller forvalter etter delegert myndighet, skal forberedende klagebehandling skje i nasjonalpark-/verneområdestyret.

Ved oversendelse av klagen til Miljødirektoratet skal nasjonalpark-/verneområdestyret fremstille saken på en oversiktlig måte og tilrettelegge grunnlaget for klageinstansens behandling. Kopi av alle sakens dokumenter skal vedlegges (kronologisk). Dersom forvalters innstilling fraviker nasjonalpark-/verneområdestyrets vedtak, skal dette fremgå av saksfremstillingen og møteprotokollen.

6.3 Delegere myndighet til forvalter

Nasjonalpark-/verneområdestyret kan gi forvalteren myndighet til å treffe vedtak og beslutninger i følgende sakstyper på vegne av styret:

1. Behandle søknader om ferdsel og om motorferdsel etter verneforskriftenes spesifiserte dispensasjonsbestemmelser.
2. Behandle søknader etter verneforskriftenes øvrige spesifiserte dispensasjonsbestemmelser og etter naturmangfoldloven § 48:
 - a) når vedtaket innebærer fornying av tidligere dispensasjon som er gitt av nasjonalpark-/verneområdestyret eller arbeidsutvalget dersom forutsetningene for tillatelsen er tilnærmet uendret,
 - b) når det foreligger en etablert forvaltningspraksis fra saker behandlet av nasjonalpark-/verneområdestyret eller arbeidsutvalget i tilsvarende saker og
 - c) når forvaltningsplan gir entydige føringer for utfallet av søknadsbehandlingen.
3. Treffe vedtak i samråd med styreleder når en sak haster fordi det er fare for skade eller annen negativ påvirkning på verneverdiene, for eksempel stans av ulovlig forhold, pålegg om retting eller direkte gjennomføring.
4. Behandle søknader om, eller på eget tiltak, endre frister som er fastsatt av nasjonalpark-/verneområdestyret.
5. Gi utsettelse av klagefrist etter forvaltningsloven § 29 fjerde ledd.
6. Treffe beslutning om utsatt iverksettelse etter forvaltningsloven § 42.

7. Beslutte oversendelse av saker til Miljødirektoratet med anbefaling om å ilegge overtredelsesgebyr.

Beslutningen om å delegere myndighet til forvalter må gjøres skriftlig og det må fremgå hvilken delegert myndighet forvalter har. Beslutning om delegert myndighet skal publiseres på nasjonalpark-/verneområdestyrets nettsider.

6.4 Følge opp brudd på verneforskriftene, naturmangfoldloven og enkeltvedtak

Nasjonalpark-/verneområdestyret har et selvstendig ansvar for å følge opp alle ulovlige forhold i verneområdene i medhold av reglene i naturmangfoldloven kap. IX om Håndheving og sanksjoner, som styret får kjennskap til. Dette kan f.eks. være brudd på naturmangfoldlovens bestemmelser, overtredelser av bestemmelser i verneforskriftene, eller brudd på enkeltvedtak eller vilkår i gitte tillatelser.

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal vurdere hvorvidt overtredelsen skal anmeldes til politiet etter naturmangfoldloven § 75, eller sendes Miljødirektoratet for vurdering av overtredelsesgebyr etter naturmangfoldloven § 74. I vurderingen skal nasjonalpark-/verneområdestyret sikre at hensynet til både allmennpreventive og individualpreventive hensyn ivaretas for best mulig å kunne forebygge miljøkriminalitet. Dersom forholdet anmeldes, skal kopi av anmeldelse, samt avgjørelsesbeslutningen fra politiet, sendes Miljødirektoratet.

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal i tillegg vurdere og følge opp ulovlige forhold i verneområdene etter bestemmelsene i naturmangfoldloven § 69 første ledd (stans og retting), § 70 andre ledd (tiltak ved uforutsette miljøkonsekvenser av lovlig virksomhet), § 71 første ledd (direkte gjennomføring) og § 73 første ledd (tvangsmulkt).

6.5 Utarbeide og revidere forvaltningsplaner

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal utarbeide og revidere forvaltningsplan for verneområdet. Oppstart av planarbeidet skal skje i dialog med Miljødirektoratet. Forvaltningsplaner skal utarbeides innenfor rammene av naturmangfoldloven og verneforskriftene.

Forvaltningsplanen skal konkretisere hvordan formålet med vernet skal nås, og skal inneholde en flerårig tiltaksplan og en besøksstrategi. Før forvaltningsplanen sendes på høring skal endelig utkast sendes Miljødirektoratet for faglig gjennomgang. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Miljødirektoratet.

6.6 Skjøtsel og besøksforvaltning

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal ut fra en vurdering av om verneformålet i de enkelte verneforskrifter oppnås, vurdere behov for og nødvendig gjennomføring av skjøtsel og tilrettelegging.

Plan for skjøtsel og eventuell tilrettelegging i nasjonalparker og landskapsvernområder skal inngå i forvaltningsplanen, jf. naturmangfoldloven §§ 35 og 36 siste ledd.

Forvaltningstiltak iverksettes på et kunnskapsbasert grunnlag i samsvar med vedtatte forvaltnings- og skjøtelsesplaner.

Nasjonalpark-/verneområdestyret kan legge til rette for at verneområdenes potensial for verdiskapning utnyttes innenfor rammen av verneforskriftene og naturmangfoldloven i samsvar med besøksstrategi og forvaltningsplan. Nasjonalpark-/verneområdestyret bør innlede et samarbeid med lokalt reiseliv, øvrig reiseliv og aktuelle besøkssenter i dette arbeidet for å sikre at hensynet til verneområdet ivaretas. Nasjonalpark-/verneområdestyret er forvaltningsmyndighet og skal ikke opptre som kommersiell aktør.

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal utarbeide årlige prioriteringer av skjøtelses- og forvaltningstiltak i verneområdene i tråd med den flerårige tiltaksplanen.

Som forvaltningsmyndighet skal nasjonalpark-/verneområdestyret i besøksstrategien vurdere behovet for særskilte informasjonstiltak. Nasjonalpark-/verneområdestyret er hovedansvarlig for informasjonstiltak og skal gjennomføre dette i henhold til Miljødirektoratets merkestrategi.

Nasjonalpark-/verneområdestyret tildeles etter søknad til Miljødirektoratet årlig midler til skjøtsel og forvaltning til prioriterte tiltak i henhold til vedtatte forvaltnings- og skjøtelsesplaner. Tildelingene skjer ut ifra de budsjettmessige rammer det enkelte året. Nasjonalpark-/verneområdestyret prioriterer bruken av de tildelte midlene. Alle tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings- og tiltaksplan for verneområdene og andre relevante styringsdokumenter.

6.7 Grensemerking

Nasjonalpark-/verneområdestyret har ansvar for at det gjennomføres nødvendig grensemerking og vedlikehold av merkingen i verneområdene. Merkingen skal gjennomføres etter retningslinjer gitt av Miljødirektoratet i veileder om Opprettelse av verneområder (M-481).

6.8 Oppnevne rådgivende utvalg

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal oppnevne et rådgivende utvalg. Utvalget skal bestå av representanter for de ulike interessene i området. Formålet er å legge til rette for et godt samarbeid mellom forvaltningsmyndigheten, offentlige organ, grunneiere, næringsliv, frivillige organisasjoner og samiske interesser der det er relevant.

Rådgivende utvalg kan bl.a. bestå av representanter for grunneiere og rettighetshavere, friluftsråd, næringsliv, frivillige organisasjoner (f.eks. natur- og miljøorganisasjoner) og særlig berørte offentlige organer.

Nasjonalpark- og verneområdestyret bør ha minst ett årlig dialogmøte med rådgivende utvalg.

6.9 Opprettelse av et arbeidsutvalg

Nasjonalpark-/verneområdestyret kan nedsette et arbeidsutvalg bestående av medlemmer fra nasjonalpark-/verneområdestyret.

Nasjonalpark-/verneområdestyret kan gi arbeidsutvalget myndighet til å treffe vedtak etter naturmangfoldloven og verneforskriftene i enkeltsaker som ikke er av stor betydning for verneverdiene. Arbeidsutvalgets vedtak skal treffes innenfor rammen av prinsipper fastsatt av styret for de ulike saksområdene i forvaltningsplan eller andre retningslinjer og i samsvar med naturmangfoldloven og verneforskriften.

6.10 Opprettelse av et administrativt kontaktutvalg

For å sikre at god samordning mellom forvaltning av verneområdene og annen kommunal forvaltning, bør nasjonalpark-/verneområdestyret oppnevne et administrativt kontaktutvalg bestående av representanter fra administrativt nivå i de ulike kommunene.

Formålet er å formalisere forvalteren sin administrative kontakt mot kommunene og samordning med kommunal forvaltning ellers, å etablere kunnskap om forvaltningen av verneområdene i kommuneadministrasjonen og bidra til lokalkunnskap i forvalterens innstilling til styret.

6.11 Naturbase og rapportering

Nasjonalpark-/verneområdestyret har ansvar for at opplysninger i Naturbase om verneområdet er oppdatert.

Rapporter og anmeldelser for brudd på naturmangfoldloven og verneforskriften skal sendes til Miljødirektoratet.

7. Nasjonalpark-/verneområdeforvalters oppgaver

Nasjonalpark-/verneområdeforvalter har følgende oppgaver:

7.1 Sekretariat

Nasjonalpark-/verneområdeforvalters hovedoppgave er å være sekretariat for nasjonalpark-/verneområdestyret og faglig forberede alle styresaker.

Forvalteren skal bidra til at verneområdene forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og verneforskriften og at saksbehandlingen følger forvaltningslovens bestemmelser.

Forvalteren skal i samråd med nasjonalpark-/verneområdestyret sørge for enhetlig og helhetlig forvaltning av verneområdene uavhengig av administrative grenser.

7.2 Fatte vedtak etter delegert myndighet

Nasjonalpark-/verneområdeforvalter kan fatte vedtak etter delegert myndighet. Dette

forutsetter at nasjonalpark-/verneområdestyret i skriftlig beslutning har delegert aktuell myndighet til forvalter etter pkt. 6.3.

Det skal komme frem av saksutredningen hvis forvalter fatter vedtak etter delegert myndighet. Alle vedtak som fattes etter delegert myndighet, skal refereres for styret.

Vedtak forvalteren fatter etter delegert myndighet etter pkt. 6.3 skal være i tråd med naturmangfoldloven, verneforskriften og forvaltningsplan. Nasjonalpark-/verneområdestyret kan gi særskilte retningslinjer for behandlingen av denne typen saker.

8. Statsforvalterens klagerett

Statsforvalterne har klagerett på vedtak fattet av nasjonalpark- og verneområdestyret jf. naturmangfoldloven § 62 tredje ledd siste setning.

9. Samarbeid med SNO lokalt

Statens naturoppsyn har tilsynsmyndighet i verneområdet, jf. lov om statlig naturoppsyn.

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal etablere et samarbeid med SNO lokalt.

10. Endring av vedtektene

Miljødirektoratet kan endre disse vedtektene.

**Seiland/Sievju
nasjonalparkstyre**

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2024/962-2

Saksbehandler: Ingunn Ims Vistnes

Dato: 21.02.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Seiland/Sievju nasjonalparkstyre	3/2024	04.03.2024

Valg av medunderskriver

Forvalters innstilling

Xxxx velges til å signere protokollen sammen med styreleder.

Saksopplysninger

I henhold til vedtektene for Seiland/Sievju nasjonalparkstyre skal det føres protokoll fra styremøtene. Protokollen underskrives av styreleder og ett medlem som velges ved møtets begynnelse.

Seiland/Sievju
nasjonalparkstyre

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2024/962-3

Saksbehandler: Ingunn Ims Vistnes

Dato: 21.02.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Seiland/Sievju nasjonalparkstyre	1/2024	04.03.2024

Protokoll fra styremøte 23. november 2023

Vedlegg: Protokoll fra styremøtet 23. november 2023

Forvalters innstilling

Seiland/Sievju nasjonalparkstyre tar protokollen fra sist styremøte 23. november 2023 til etterretning.

Møteprotokoll

Utvalg: Seiland/Sievju nasjonalparkstyre

Møtested: Nasjonalparkkontoret, Alta havn

Tidspunkt: Torsdag 23. november 2023 kl 14.00

Til stede:

Navn	Representerer
Anne Mette Bæivi (styreleder) på Teams	Hammerfest kommune
Sigurd Pedersen	Alta kommune
Hjørdis Øvergård	Sametinget
Geir Ove Bakken	Troms og Finnmark fylkeskommune

Følgende styremedlemmer kunne ikke møte:

Nils Henrik Sara (måtte meldte avbud på kort varsel, så det var ikke tid til å kalle inn vara)

Fra administrasjonen deltok:

Navn	Stilling
Ingunn Ims Vistnes	Nasjonalparkforvalter

Underskrift:

Vi bekrefter med underskriftene våre at møteprotokollen er i samsvar med det som ble vedtatt på møtet.

Anne Mette Bæivi, styreleder

Geir Ove Bakken

Rett protokoll er bekreftet pr e-post

Saksliste

- ST 19/2023 Godkjenning av innkalling og saksliste
- ST 20/2023 Valg av medunderskriver
- RS 8/2023 Protokoll fra styremøte 21. september 2023
- ST 21/2023 Regnskap 2023
- ST 22/2023 Møtekalender 2024 og årsrapport 2023
- ST 23/2023 Innmelding av behov for tiltaksmidler (bestillingsdialog) for 2024
- ST 24/2023 Innmelding av behov for midler til drift og forvaltningsarbeid for 2024
- RS 9/2023 Orienteringssaker fra forvalter
- ST 25/2023 Eventuelt

ST 19/2023 Godkjenning av innkalling og saksliste

Behandling i møtet

Styret ble først enige om at nestleder Sigurd Pedersen skulle være møteleder, siden styreleder Anne Mette Bæivi var forhindret fra å delta fysisk og deltok via Teams.

Forvalters innstilling

Innkalling og saksliste godkjennes.

Vedtak

Innstillingen vedtas enstemmig. I tillegg velges Sigurd Pedersen til møteleder.

ST 20/2023 Valg av medunderskriver

Vedtak

Geir Ove Bakken velges til å signere protokollen sammen med styreleder. Innstillingen vedtas enstemmig.

RS 8/2023 Protokoll fra styremøte 21. september 2023

Seiland/Sievju nasjonalparkstyre tar protokollen fra styremøtet 21. september 2023 til etterretning.

ST 21/2023 Regnskap og budsjett 2023

Forvalters innstilling

Seiland/Sievju nasjonalparkstyre tar regnskapet til etterretning. Forvalter gis fullmakt til å foreta innkjøp ut 2023 i henhold til budsjett.

Vedtak

Tjenestekjøp på startpunkt Høenseby økes fra 20 000 kr/år til 25 000 kr/år. Med denne endringen vedtas innstillingen enstemmig.

ST 22/2023 Møtekalender 2024 og årsrapport 2023 – Seiland nasjonalparkstyre

Forvalters innstilling

Styret tar årsrapporten til etterretning.

Følgende møtekalender for 2024 vedtas:

Dato i 2024	Møte
Onsdag 20. februar	Konstituerende styremøte
Uke 12 (lunsj til lunsj, dato ikke satt)	Samling i Tromsø for styrene i Troms og Finnmark, opplæring med mer v/Miljødirektoratet
Torsdag 23. mai	Styremøte
Fredag 14. juni	Befaring startpunkt Altneset, styret og Rådgivende utvalg
Onsdag 14. – fredag 16. august	Befaring rundt Seiland med styret. Møte i Hønseby med Rådgivende utvalg.
Torsdag 19. september	Styremøte
Torsdag 21. november	Styremøte

Møtekalenderen vil også bli tatt opp på første styremøte med nytt styre.

Behandling i møtet

Årsrapport: Det ble påpekt en skrivefeil om storfylket (som snart er oppløst), samt at det var ønske om å kutte avsnittet om hva forvalteren hadde gjort.

Forvalteren spurte om det var ønske om en større årsrapport med bilder osv, slik en del andre verneområder har. Styret var samstemt i at dagens rapport er tilstrekkelig.

Møtekalender: Styret ber om et møte med sauedrift og reindrift i løpet av året, enten i forbindelse med et styremøte eller en befaring.

Det ble foreslått å flytte befaringsen til 12-14 august for å unngå kollisjon med Alta Live.

Vedtak

Styret tar årsrapporten til etterretning.

Følgende møtekalender for 2024 vedtas:

Dato i 2024	Møte
Onsdag 20. februar	Konstituerende styremøte
Uke 12, 14 eller 15 (lunsj til lunsj, dato ikke satt)	Samling i Tromsø for styrene i Troms og Finnmark, opplæring med mer v/Miljødirektoratet
Torsdag 23. mai	Styremøte
Fredag 14. juni	Befaring startpunkt Altneset, styret og Rådgivende utvalg
Mandag 12. – onsdag 14. august	Befaring rundt Seiland med styret. Møte i Hønseby med Rådgivende utvalg.
Torsdag 19. september	Styremøte
Torsdag 21. november	Styremøte

Møtekalenderen vil også bli tatt opp på første styremøte med nytt styre.

ST 23/2023 Innmelding av behov for tiltaksmidler og SNO-ressurser for 2024

Forvalters innstilling

(1) Seiland/Sievju nasjonalparkstyre ber SNO Alta om å prioritere følgende oppgaver. Tiltakene gjøres i samarbeid med forvalter.

- Bistå med planlegging og gjennomføring av søppelaksjon på vestre Seiland
- Gjennomføre kontroll av ulovlig scooterkjøring i nasjonalparken på vårvinteren
- Befare byggverk og fjordområdene i juni
- Sette opp ny stolpe/varde til turpostkassa i krysset mot Storvannet, vurdere oppsett av ny turpostkasse i enden av stien
- Holde oppsyn med flytebrygga i vinterlagring, en tur i mars-april
- Oppsyn med elvesletta i Store Bekkarfjord i juli
- Delta på kartlegging og utfrakt av søppel på nordre Seiland med helikopter

(2) Seiland/Sievju nasjonalparkstyre søker om midler til oppgavene i tabellen under, i prioritert rekkefølge. Forvalter gis fullmakt til å korrigere beløpene dersom innhenting av tilbud eller ny informasjon fra Miljødirektoratet viser behov for dette.

Prioritet	Tiltak, konto N1102	Kostnad (kr)
1	Søppelaksjon Bårdfjorden/vestre Seiland	50 000
2	Vinterlagring av flytebrygga i Store Bekkarfjord, flytting høst og vår	85 000
3	Utarbeiding av temaplakat og nye infoskilt til Hønseby	15 000
4	Skjøtsel av Leakševággi: Materialer til klopper	20 000
5	Frakt av materialer med helikopter	30 000
7	Helikoptertransport til kartlegging og utfrakt av søppel, indre Seiland nord	20 000
8	Tilsyn med og merking/remerking av turløyper	5 000
	SUM	225 000

Vedtak

Innstillingen vedtas enstemmig.

ST 24/2023 Innmelding av behov for driftsmidler 2024, Seiland/Sievju nasjonalparkstyre

Forvalters innstilling

Seiland/Sievju nasjonalparkstyre søker Miljødirektoratet om 370 000 kr til drift av styret for 2024. Forvalter gis fullmakt til å korrigere beløpet dersom innhenting av tilbud eller informasjon fra Miljødirektoratet viser behov for dette.

Vedtak

Innstillingen vedtas enstemmig.

RS 9/2023 Orienteringssaker fra forvalter

Status for innstilling og oppnevning av nye styremedlemmer

Forvalter har hatt møte med reindriften og planlagt klopplegging av kjørespor

Vi har søkt om naturtype-kartlegging av Leakševággi. Høyt prioritert fra Statsforvalteren, håper på tilslag hos Miljødirektoratet.

Jøfjord-saken er anket til Lagmannsretten

Har fått på plass universell utforming av hjemmesider

Tar i bruk Elements møtemodul fra 2024

ST 25/2023 Eventuelt

Det var ikke meldt inn saker til eventuelt.

Møtet ble avsluttet kl 16.00.

Arkivsaksnr: 2024/962-6

Saksbehandler: Ingunn Ims Vistnes

Dato: 20.02.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Seiland/Sievju nasjonalparkstyre	4/2024	04.03.2024

Møtekalender 2024

Forvalters innstilling

Følgende møtekalender for 2024 vedtas:

Dato i 2024	Møte
Mandag 4. mars	Konstituerende styremøte
Onsdag 3. – torsdag 4. april	Samling i Tromsø for styrene i Troms og Finnmark, opplæring med mer v/Miljødirektoratet
Torsdag 30. mai	Styremøte
Fredag 21. juni	Befaring startpunkt Altneset, styret og Rådgivende utvalg
Mandag 12. – onsdag 14. august	Befaring rundt Seiland med styret. Møte i Høenseby med Rådgivende utvalg.
Torsdag 19. september	Styremøte
Torsdag 21. november	Styremøte

Saksopplysninger

Møtekalender for 2024 ble vedtatt på styremøte 23.11.23, med forbehold om at det nye styret må få mulighet til å justere kalenderen. Merk at noen datoer allerede er endret i den nye innstillingen.

I henhold til styrevedtektene for Seiland/Sievju nasjonalparkstyre bør styret avholde minst 4 møter årlig, og ellers når lederen bestemmer det. Lederen plikter å kalle inn til møte dersom minst en tredel av medlemmene ønsker det. Styresaker kan behandles pr mail eller telefon dersom det er behov for rask avklaring. I henhold til vedtektene bør nasjonalparkstyret ha minst ett årlig dialogmøte med rådgivende utvalg.

Rådgivende utvalg: Styret har vedtatt at man i 2024 møter Rådgivende utvalg ute på startpunktene, i stedet for den tradisjonelle samlingen i februar-mars. Dette for å få ny giv i utvalget, og for å få fokus på startpunkt Altneset og Hønseby. Det er her vi har flest muligheter for å gjøre nye tiltak.

Befaring: Seiland/Sievju nasjonalparkstyre har tradisjon for å dra på lengre styrebefaringer i parken, slik at man har best mulig kunnskap om området man forvalter. Det legges opp til en befaring rundt Seiland i august. Underveis planlegger vi et møte med dem som er medlem i RU på nordre Seiland og i Hammerfest. I tillegg foreslås en dagstur med RIB til Altneset i juni, for styret og medlemmer av RU på søndre Seiland og i Alta. Forvalter ønsker innspill på befaringer generelt og befaringen i august spesielt; endelige datoer, varighet, type overnatting og hvor mye styret ønsker å komme seg ut og opp i terrenget.

Møte med rein og sau: Styret har tidligere hatt egne møter med reindrift og sauedrift, og ønsker oppfølgingsmøter. Dette kan for eksempel holdes i forbindelse med et styremøte eller en befaring.

Arkivsaksnr: 2024/1738-1

Saksbehandler: Ingunn Ims Vistnes

Dato: 20.02.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Seiland/Sievju nasjonalparkstyre	5/2024	04.03.2024

Tildeling av driftsmidler 2024

Forvalters innstilling

Seiland/Sievju nasjonalparkstyre tar tildelingen av driftsmidler til etterretning, og tilpasser årets aktivitet innenfor dette. Forvalter planlegger årets aktivitet i tråd med signaler fra styret.

Saksopplysninger

Seiland/Sievju nasjonalparkstyre søkte Miljødirektoratet om kr 370 000 til driftsmidler for 2024, basert på budsjettforslaget i tabellen under. I dette er iberegnet samling i Tromsø og de befaringene som er satt opp i møtekalenderen.

Drift av nasjonalparkstyret	Budsjettforslag 2024
Honorar og tapt arbeidsfortjeneste styret	150 000
Reise/overnatting styret og RU	70 000
Møterom og bevertning	40 000
Utstyr og forsikring	60 000
Andre kostnader	50 000
SUM	370 000

Styret har fått tildelt kr 340 000 til drift av styret. Dette er samme sum som i 2023 og 2022.

Styret er i tillegg tildelt kr 50 000 i grunnbeløp drift av nasjonalparken. «Grunnbeløp drift» er nytt i 2024, for å dekke årlige driftsoppgaver hos nasjonalparkene og de store verneområdene. Totalt 4 millioner kr er bevilget til over 40 verneområder, så totalbeløpet er langt lavere enn behovet. Seiland nasjonalpark har meldt inn at vi har

årlige utgifter til vinterlagring av flytebrygge, vedlikehold/remerking av stier, samt vedlikehold av ventebua, portalbygget og skilttavler.

Tildelte midler: (hentet fra Elektronisk søknadssenter, Miljødirektoratet)

Behovsinnmelding statsforvalteren

Oversikt	Søknad	Saksbehandling	Rapport

Navn	Status	Innvilget beløp	Kommentar
Drift av Seiland/Sievju nasjonalparkstyre	Innvilget	390 000	Innvilget 340 000,- til drift av styret + 50 000,- i grunnstøtte drift.
		390 000	

Vurdering

Forvalter vurderer at tildelingen av kr 340 000 til drift av styret og RU er tilstrekkelig til å gjennomføre planlagt aktivitet for styret og RU, inkludert samling i Tromsø i april samt befaringer i juni og august.

Tildelingen på kr 50 000 i grunnbeløp drift er ikke tilstrekkelig til å dekke alle utgiftene til vinterlagring av brygge (som alene koster kr 85 000) og generelt vedlikehold, men her er det mulig å supplere med tiltaksmidler. Se egen sak på årets tildeling av tiltaksmidler.

Forvalter ber styret vurdere muligheten for at hun kan ta et kurs i restaureringsøkologi på NMBU, i forbindelse med vårt prosjekt på kjørespor i myr. Det vil beslaglegge en uke i mai og koste rundt 20 000 kr.

Regnskap for driftsmidlene blir presentert på styremøtene i september og november. Det er viktig at styremedlemmene leverer inn reise- og honorarkrav fortløpende, så vi vet hvor mye midler vi har til rådighet.

Arkivsaksnr: 2024/1713-1

Saksbehandler: Ingunn Ims Vistnes

Dato: 20.02.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Seiland/Sievju nasjonalparkstyret	6/2024	04.03.2024

Tiltaksmidler – regnskap 2023 og prioriteringer 2024

Vedlegg: Søknad om tiltaksmidler 2024

Forvalters innstilling

Seiland/Sievju nasjonalparkstyret tar regnskapet for tiltaksmidler 2023 til orientering.

Seiland/Sievju nasjonalparkstyret tar tildelingen av tiltaksmidler for 2024 til orientering.

Forvalter følger tiltaksplanen og gjennomfører tiltakene innenfor tilgjengelige økonomiske rammer og tidsrammer, og i tråd med styrets signaler og vedtak. Forvalter delegeres myndighet til å gjøre tilhørende innkjøp og avtaler på vegne av nasjonalparkstyret.

Saksopplysninger

Tiltaksmidler 2023

Forvalter rapporterte følgende regnskap for tiltaksmidler 2023 til Miljødirektoratet innen fristen 31.12.23. Regnskapet har vært presentert for styret på møtene gjennom året.

Tabell: Regnskap for tiltaksmidler 2023, Seiland/Sievju nasjonalpark

Pri	Navn på tiltaket	Tiltakskategori	Beløp
1	Søppelrydding vestre Seiland	Restaurering	39 110
2	Vinterlagring og vedlikehold flytebygga Store Bekkarfjord	Annet	92 439
3	Startpunkt Høseby	Tilrettelegging og informasjon	53 878
3	Startpunkt Altneset	Tilrettelegging og informasjon	11 531
4	Skjøtsel av Leakševággi: Klopplugging og omlegging kjørespor	Restaurering	27 203
5	Kartlegging av søppel, indre Seiland nord	Restaurering	Ikke igangsatt
6	Vedlikehold og remerking turstier, Seiland sør	Tilrettelegging og informasjon	5 000
	SUM		229 162
	Tildelt		260 000

Tiltaksmidler 2024

Seiland/Sievju nasjonalparkstyre søkte Miljødirektoratet om kr 245 000 til tiltaksmidler for 2024 (se vedlegg). Styret har fått tildelt kr 240 000. Midlene er tildelt i pott, slik at styret selv foretar prioritering mellom tiltakene.

I tillegg har styret kr 355 000 på prosjektkonto øremerket startpunkt Altneset (og sekundært Bekkarfjord). Vi har fått signaler om at prosjektkontoen bør brukes snart, helst i inneværende år.

Omsøkte midler:

Oversikt over alle tiltak						
Pri.	Navn på tiltaket	Tiltakskategori	Tiltakstype	Verneområde	Øk. ansvarlig	Beløp
1	Søppelaksjon vestre Seiland	Restaurering	Annet (utdypes i merknadsfeltet)	Seiland nasjonalpark (VV00002436)	Forvaltningsm.	50 000
2	Vinterlagring av flytebrygga i Store Bekkarfjord	Tilrettelegging og informasjon	Annet (utdypes i beskrivelsesfeltet)	Seiland nasjonalpark (VV00002436)	Forvaltningsm.	95 000
3	Startpunkt Høseby - skilt og plakater	Tilrettelegging og informasjon	Oppføring av skilt og/eller infotavle	Seiland nasjonalpark (VV00002436)	Forvaltningsm.	15 000
4	Skjøtsel av Leakševággi: Omlegging kjørespor	Skjøtsel av (tre)vegetasjon	Annet (utdypes i merknadsfeltet)	Seiland nasjonalpark (VV00002436)	Forvaltningsm.	50 000
5	Rydding søppel indre Seiland	Annet	Annet (utdypes i beskrivelsesfeltet)	Seiland nasjonalpark (VV00002436)	Forvaltningsm.	30 000
6	Tilsyn og vedlikehold av turstier	Tilrettelegging og informasjon	Opparbeide sti/kanalisering	Seiland nasjonalpark (VV00002436)	Forvaltningsm.	5 000
						245 000

Tildelte midler: (hentet fra Elektronisk søknadssenter, Miljødirektoratet)

Midler til tiltak i verneområder (kap 1420 post 31)

Oversikt					
Pri.	Navn	Status	Innvilget beløp	Øk. ansvarlig	Kommentar
1	Søppelaksjon vestre Seiland			Forvaltningsmyndighet	
2	Vinterlagring av flytebrygga i Store Bekkarfjord			Forvaltningsmyndighet	
3	Startpunkt Høseby - skilt og plakater			Forvaltningsmyndighet	
4	Skjøtsel av Leakševággi: Omlegging kjørespor			Forvaltningsmyndighet	
5	Rydding søppel indre Seiland			Forvaltningsmyndighet	
6	Tilsyn og vedlikehold av turstier			Forvaltningsmyndighet	
7	Samlet pott	OK	240 000	Forvaltningsmyndighet	
Antall: 7			240 000		

Vurdering

For 2024 anbefaler forvalter at man følger styrets prioritering av tiltak og planlegger feltsesongen ut fra dette. Siden styret også har fått tildelt kr 50 000 i grunnstøtte drift (se sak om driftsmidler), bør det være rom for å gjennomføre alle tiltakene. Tiltak nr 4 og 5 er tiltak hvor det er mulig å kutte ned på kostnadene, for eksempel på flytid med helikopter, dersom tildelingen blir knapp. Tiltak nr 6 er et rimelig og viktig tiltak som bør gjennomføres.

Tiltak 4 omhandler omlegging av kjørespor nord for Leakševággi. Her ble det kjøpt inn materialer til kloppegging på 2023-budsjettet. Materialene vil være ferdig tørket i mai, og da er de planlagt transportert med bil til Storekorsnes og ut i fjellet på Seiland med helikopter. Transport må dekkes på årets budsjett. Dersom det fungerer greit å kloppegge de tre planlagte korte strekkene, kan man vurdere å gå videre med flere strekk.

Angående prosjektkontoen, så anbefaler forvalter å se på mulighetene for å utbedre området rundt ventebua på Altneset. Ventebua er et kombinert infopunkt/venterom med tilhørende toalett som står på kaiområdet på Altneset. Bygget eies av nasjonalparkstyret og har blitt svært godt mottatt av lokalbefolkningen og besøkende. Ved ventebua er det en liten parkeringsplass og et gammelt piknikbord. Området er fylt ut i sjø, og er ganske smalt. Fylkeskommunen skal fylle på med masser rundt kombikaia til våren, og i den forbindelse kan det være mulig å utvide plassen sør for ventebua med ca 1 meter. Det vil kunne gi bedre plass til en utendørs sitteplass med bålpanne/grue. Det bør også jevnes ut med grus langs veggen av ventebua mot sjøsiden, og utemøbler bør oppgraderes i samråd med bygdelaget. Utendørs sitteplass kan også vurderes på plassen ved portalbygget på Hønseby, i tillegg til bord og benker som allerede er kjøpt inn til å ha utenfor butikken.

MIDLER TIL TILTAK I VERNEOMRÅDER (KAP 1420 POST 31) - 2024

Organisasjonsnummer: 917411751
Foretaksnavn SEILAND NASJONALPARKSTYRE

Adresse: Havneveien 24, 9515 ALTA
E-postadresse: fmfiiivi@statsforvalteren.no

Kontaktperson

Navn: Ingunn Ims Vistnes
Telefonnummer: 41434401
E-postadresse: fmfiiivi@statsforvalteren.no

Utfyller

Navn: Ingunn Ims Vistnes

Mottaker: Miljødirektoratet

SØKNAD

REFERANSENR.: 24577D46

Tiltak

Hvem søkes det på vegne av? Nasjonalpark- eller verneområdestyre

Oversikt over alle tiltak						
Pri.	Navn på tiltaket	Tiltakskategori	Tiltakstype	Verneområde	Øk. ansvarlig	Beløp
1	Søppelaksjon vestre Seiland	Restaurering	Annet (utdypes i merknadsfeltet)	Seiland nasjonalpark (VV00002436)	Forvaltningsm.	50 000
2	Vinterlagring av flytebrygga i Store Bekkarfjord	Tilrettelegging og informasjon	Annet (utdypes i beskrivelsesfeltet)	Seiland nasjonalpark (VV00002436)	Forvaltningsm.	95 000
3	Startpunkt Høenseby - skilt og plakater	Tilrettelegging og informasjon	Oppføring av skilt og/eller infotavle	Seiland nasjonalpark (VV00002436)	Forvaltningsm.	15 000
4	Skjøtsel av Leakševággi: Omlegging kjørespor	Skjøtsel av (tre)vegetasjon	Annet (utdypes i merknadsfeltet)	Seiland nasjonalpark (VV00002436)	Forvaltningsm.	50 000
5	Rydding søppel indre Seiland	Annet	Annet (utdypes i beskrivelsesfeltet)	Seiland nasjonalpark (VV00002436)	Forvaltningsm.	30 000

6	Tilsyn og vedlikehold av turstier	Tilrettelegging og informasjon	Opparbeide sti/kanalisering	Seiland nasjonalpark (VV00002436)	Forvaltningsm.	5 000
						245 000

Søppelaksjon vestre Seiland

Prioritet: 1

Navn på tiltaket: Søppelaksjon vestre Seiland

Tiltakskategori: Restaurering

Tiltakstype: Annet (utdypes i merknadsfeltet)

Fylke: Finnmark

Kommune: Hammerfest

Verneområde: Seiland nasjonalpark (VV00002436)

Beskrivelse av tiltaket:

I samarbeid med Alta folkehøgskole, SNO og Hammerfest kommune rydder vi fjæreområdene på vestre Seiland for marint søppel. Med unntak av tre år har ryddingen pågått hvert år siden 2012. Vi har estimert at det årlig driver i land rundt 800 kg nytt søppel til den største fjorden på vestre Seiland - Bårdfjorden - en fjord som har verdifulle naturtyper og er et viktig habitat for sel og sjøfugl. Området ligger langt fra folk og er kun tilgjengelig med båt. Midlene brukes i hovedsak til å leie inn båttransport til elevene, samt utstyr til rydding. Aksjonen går over 3 dager, med overnatting i telt og båt. Dette er et årlig tiltak så lenge det er behov.

Siden rydding av marint søppel utelukkende har en positiv effekt på naturmangfoldet, legger vi ikke ved en vurdering av nml §§ 8-12.

Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet

Andre tilskuddsordninger:

Beløp det søkes om: Kr 50 000

Videreføring av pågående prosjekt? Ja

Har tiltaket forankring i skjøttelses- eller forvaltningsplan? Ja

Er tiltaket flerårig? Ja

Vinterlagring av flytebrygga i Store Bekkarfjord

Prioritet: 2

Navn på tiltaket: Vinterlagring av flytebrygga i Store Bekkarfjord

Tiltakskategori: Tilrettelegging og informasjon

Tiltakstype: Annet (utdypes i beskrivelsesfeltet)

Fylke: Finnmark

Kommune: Alta

Verneområde: Seiland nasjonalpark (VV00002436)

Beskrivelse av tiltaket:

Flytebrygga i Store Bekkarfjord må flyttes til en fortøyningsplass lenger ut i fjorden hver vinter, for å hindre skader på brygga når fjordbotn fryser til. Fjerning av brygga er også et viktig tiltak for å styre ferdselen i fjorden. Store Bekkarfjord er vår mest populære fjord, med et visst trykk fra reiseliv og andre for å øke tilrettelegging. Samtidig er det hekkeplass for rødlista fuglearter, kalvingsområde for rein, beiteområde for sau med små lam, og det er rødlista naturtyper i hele fjorden. Vi får til en god sameksistens mellom alle parter når vi venter med å legge ut brygga til 23. juni, etter hekking/kalving. Tiltaket er grundig vurdert

opp mot nml §§ 8-12 og forankret i besøksstrategi og forvaltningsplan. Brygga må flyttes med kranbåt og to mann i arbeid. Båten kommer fra Hammerfest eller Alta, og transporttid t/r er rundt 6 timer. Beløpet dekker flytting til vinterplass på senhøsten og fra vinterplass på forsommeren, samt enkelt vedlikehold.

Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet

Andre tilskuddsordninger:

Beløp det søkes om: Kr 95 000

Videreføring av pågående prosjekt? Ja

Har tiltaket forankring i skjøtelses- eller forvaltningsplan? Ja

Er tiltaket flerårig? Ja

Har dere en besøksstrategi for verneområdet (i produksjon eller ferdig)? Ja

Startpunkt Høenseby - skilt og plakater

Prioritet: 3

Navn på tiltaket: Startpunkt Høenseby - skilt og plakater

Tiltakskategori: Tilrettelegging og informasjon

Tiltakstype: Oppføring av skilt og/eller infotavle

Fylke: Finnmark

Kommune: Hammerfest

Verneområde: Seiland nasjonalpark (VV00002436)

Beskrivelse av tiltaket:

Startpunkt Høenseby har skilt og plakater med gammel logo, som må fornyes. Midlene går til produksjon og oversetting. Skiltene kan festes på eksisterende vegger.

Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet

Andre tilskuddsordninger:

Beløp det søkes om: Kr 15 000

Videreføring av pågående prosjekt? Ja

Har tiltaket forankring i skjøtelses- eller forvaltningsplan? Ja

Er tiltaket flerårig? Nei

Har dere en besøksstrategi for verneområdet (i produksjon eller ferdig)? Ja

Skjøtsel av Leakševággi: Omlegging kjørespor

Prioritet: 4

Navn på tiltaket: Skjøtsel av Leakševággi: Omlegging kjørespor

Tiltakskategori: Skjøtsel av (tre)vegetasjon

Tiltakstype: Annet (utdypes i merknadsfeltet)

Fylke: Finnmark

Kommune: Alta

Verneområde: Seiland nasjonalpark (VV00002436)

Beskrivelse av tiltaket:

Vi har et lovende prosjekt med reindrifta om å fjerne kjørespor fra myr/våtmark i Leakševággi til fordel for et kortere spor i tørrere terreng. De få stedene hvor sporet må krysse myr/bekk blir det klopplagt.

Reindrifta utfører arbeidet og står for senere vedlikehold (nml § 11). Vi kjøper inn materialer og frakter det inn med helikopter (nml § 12). Prosjekt påbegynt i 2022. Kunnskapsgrunnlaget vurderes til å være godt nok for å finne best mulig trasé og vurdere samlet belastning (nml §§ 8-10).

Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet

Andre tilskuddsordninger:

Beløp det søkes om: Kr 50 000

Videreføring av pågående prosjekt? Ja

Har tiltaket forankring i skjøtelses- eller forvaltningsplan? Ja

Er tiltaket flerårig? Ja

Rydding søppel indre Seiland

Prioritet: 5

Navn på tiltaket: Rydding søppel indre Seiland

Tiltakskategori: Annet

Tiltakstype: Annet (utdypes i beskrivelsesfeltet)

Fylke: Finnmark

Kommune: Hammerfest

Verneområde: Seiland nasjonalpark (VV00002436)

Beskrivelse av tiltaket:

Vi har mottatt rapporter om gjensatte kjøretøy, gjerder og leirplasser på nordre del av indre Seiland. Stedene må befares og søppelet fraktes ut med helikopter. Vi flyr ikke helikopter i hekke-/kalvingstid. Tiltaket er utelukkende positivt for naturmangfoldet.

Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet

Andre tilskuddsordninger:

Beløp det søkes om: Kr 30 000

Videreføring av pågående prosjekt? Nei

Har tiltaket forankring i skjøtelses- eller forvaltningsplan? Ja

Er tiltaket flerårig? Nei

Tilsyn og vedlikehold av turstier

Prioritet: 6

Navn på tiltaket: Tilsyn og vedlikehold av turstier

Tiltakskategori: Tilrettelegging og informasjon

Tiltakstype: Opparbeide sti/kanalisering

Fylke: Finnmark

Kommune: Alta

Verneområde: Seiland nasjonalpark (VV00002436)

Beskrivelse av tiltaket:

Vi har merket tre dagsturstier fra startpunkt Altneset, i samarbeid med kommunen, turlaget og bygdelaget. Vi har avtale med Hakkstabben og Altneset bygdelag om at de fører tilsyn med turstiene gjennom barmarksesongen, og foretar nødvendig remerking og rydding når det trengs. Turstiene er gamle stier som har blitt merket på nytt. Den nye merkingen har ført til noe økt bruk, samt til kanalisering av ferdsel. Tiltaket har også ført til økt bruk av randsonene framfor nasjonalparken. Tiltaket vurderes ikke til å ha nevneverdig negativ påvirkning på naturmangfoldet.

Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet

Andre tilskuddsordninger:

Beløp det søkes om: Kr 5 000

Videreføring av pågående prosjekt? Ja

Har tiltaket forankring i skjøtelses- eller forvaltningsplan? Ja

Er tiltaket flerårig? Ja

Har dere en besøksstrategi for verneområdet (i produksjon eller ferdig)? Ja

Vedlegg

Ingen vedlegg

 Ingunn Ims Vistnes for SEILAND NASJONALPARKSTYRE

Lvert 16.01.2024

Arkivsaksnr: 2024/962-5

Saksbehandler: Ingunn Ims Vistnes

Dato: 20.02.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Seiland/Sievju nasjonalparkstyre	7/2024	04.03.2024

Delegering av myndighet til nasjonalparkforvalter i enkelte sakstyper

Vedlegg:

- 1 Vedtekter nasjonalpark- og verneområdestyrer - januar 2024

Forvalters innstilling

Seiland/Sievju nasjonalparkstyre gir nasjonalparkforvalteren myndighet til å treffe vedtak og beslutninger i følgende sakstyper på vegne av styret:

1. Behandle søknader om ferdsel og om motorferdsel etter verneforskriftens spesifiserte dispensasjonsbestemmelser.
2. Behandle søknader etter verneforskriftens øvrige spesifiserte dispensasjonsbestemmelser og etter naturmangfoldloven § 48:
 - a. når vedtaket innebærer fornying av tidligere dispensasjon som er gitt av nasjonalparkstyret eller arbeidsutvalget dersom forutsetningene for tillatelsen er tilnærmet uendret,
 - b. når det foreligger en etablert forvaltningspraksis fra saker behandlet av nasjonalparkstyret eller arbeidsutvalget i tilsvarende saker og
 - c. når forvaltningsplan gir entydige føringer for utfallet av søknadsbehandlingen.
3. Treffe vedtak i samråd med styreleder når en sak haster fordi det er fare for skade eller annen negativ påvirkning på verneverdiene, for eksempel stans av ulovlige forhold, pålegg om retting eller direkte gjennomføring.
4. Behandle søknader om, eller på eget tiltak, endre frister som er fastsatt av nasjonalparkstyret.

5. Gi utsettelse av klagefrist etter forvaltningsloven § 29 fjerde ledd.
6. Treffe beslutning om utsatt iverksettelse etter forvaltningsloven § 42.
7. Beslutte oversendelse av saker til Miljødirektoratet med anbefaling om å ilegge overtredelsesgebyr.

Saksopplysninger

Miljødirektoratet har oppdatert vedtektene for nasjonalpark- og verneområdestyrer, og i den anledning har de åpnet opp for å gi delegert myndighet til nasjonalparkforvalter i noen flere sakstyper enn tidligere.

I henhold til avsnitt 6.3 i vedtektene for Seiland/Sievju nasjonalparkstyre har styret anledning til å gi nasjonalparkforvalter myndighet til å treffe vedtak i visse sakstyper, listet opp i punkt 1-7.

Punkt 1-2 handler om sakstyper der det foreligger en etablert praksis eller entydige føringer for utfallet. Nasjonalparkforvalter er allerede gitt myndighet til å fatte vedtak i slike saker, jf sak 31/2015. Innholdet her er derfor ikke nytt, men punktene er likevel tatt med i innstillingen for å få en oppdatert tekst.

Punkt 3-7 er sakstyper hvor Miljødirektoratet nå åpner opp for å gi forvalter delegert myndighet. Punkt 3 omhandler hastesaker når det er fare for skade på verneverdiene, og der vedtak skal gjøres i samråd med styreleder. Punkt 4-6 omhandler justeringer av tidsfrister i saker som allerede er behandlet av styret. Punkt 7 omhandler overtredelsesgebyr, som er en sanksjoneringsform mot mindre alvorlige lovbrudd. I denne type saker skal forvalter ikke selv treffe vedtak, men sende over saken til Miljødirektoratet for vurdering.

Vurdering

Hensikten med å delegere myndighet til nasjonalparkforvalter er å få en raskere saksbehandling, og å unngå at styret bruker mye tid på mindre saker med justering av tidsfrister eller saker som tilsvarer tidligere behandlede saker.

Delegerte saker vil alltid bli referert for styret på neste styremøte, og styret har hele tiden mulighet til å gi tilbakemelding til forvalter dersom man likevel ønsker enkelte saker eller sakstyper til styrebehandling. Forvalter vurderer det derfor slik at styret ikke gir fra seg myndighet eller kontroll i vesentlige saker, men at man letter arbeidet både for styret og forvalter ved å slippe styrebehandling av kurante saker. Det vil også gi raskere respons på enkle søknader og i saker der det er fare for skade på verneverdiene.

Vedtekter for nasjonalpark-/verneområdestyrer oppnevnt i medhold av naturmangfoldloven § 62

Fastsatt av Miljødirektoratet 19.01.2024 med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 62 annet ledd tredje punktum, jf. delegeringsvedtak 8. januar 2021 nr. 65 og 15. januar 2021 nr. 82

1. Vedtektenes formål

Formålet med vedtektene er å gi bestemmelser om oppnevning av nasjonalpark- og verneområdestyret, og om styrets og nasjonalpark- /verneområdeforvalters myndighet og oppgaver.

Vedtektene skal videre legge til rette for en helhetlig og kunnskapsbasert forvaltning av verneområdene som forvaltes av nasjonalpark-/verneområdestyret i samsvar med verneformålet og i tråd med nasjonale mål og internasjonale forpliktelser.

2. Oppnevning og sammensetning av nasjonalpark- og verneområdestyrer

Nasjonalpark-/verneområdestyret oppnevnes av Miljødirektoratet etter innstilling fra berørte kommuner, fylkesting og Sameting.

Oppnevningsperioden for medlemmene i styret følger valgperioden for henholdsvis kommunestyrene, fylkestingene og Sametinget. Sammensetningen av nasjonalpark-/verneområdestyret skal følge kravene til kjønnsfordeling i likestillingsloven § 28.

Hver kommune skal være representert med ett medlem og innstiller en kvinne og en mann blant kommunestyrets medlemmer. Hver fylkeskommune skal være representert med ett medlem fra fylkestinget/fylkesrådet, og innstiller en kvinne og en mann blant fylkestingets/fylkesrådets medlemmer.

Medlemmene skal ha personlige varamedlemmer som møter når det faste medlemmet har forfall.

Nasjonalpark-/verneområdestyret velger selv sin leder og nestleder.

3. Nasjonalpark-/verneområdestyrets myndighet

Nasjonalpark-/verneområdestyret har følgende myndighet etter naturmangfoldloven:

- forvaltningsmyndighet etter verneforskrifter
- myndighet til å gi dispensasjon fra verneforskriftene med hjemmel i verneforskriftens dispensasjonsbestemmelser og naturmangfoldloven § 48
- myndighet til å utføre skjøtsel i verneområdene etter naturmangfoldloven § 47
- håndheving etter naturmangfoldloven §§ 69 – 72 og § 73.

Utøving av myndigheten skal skje i samsvar med naturmangfoldloven, herunder alminnelig bestemmelser om bærekraftig bruk i lovens kapittel 2.

Alle medlemmene i nasjonalpark-/verneområdestyret har et felles ansvar for en helhetlig forvaltning av verneområdene hvor ivaretagelse av verneverdiene og verneformålet er hovedoppgaven. Medlemmene av nasjonalpark-/verneområdestyret skal forvalte verneområdene i samsvar med internasjonale forpliktelser, naturmangfoldloven og verneforskriftene for det enkelte verneområde.

Nasjonalpark-/verneområdestyret er en juridisk person med myndighet til å inngå avtaler og påta seg forpliktelser innenfor de økonomiske rammene styret disponerer.

Forvaltningsknutepunkt for verneområdet(ene) fastsettes av Miljødirektoratet.

4. Nasjonalpark-/verneområdestyrets sekretariat

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal ha et sekretariat som består av en eller flere nasjonalpark-/verneområdeforvaltere.

Nasjonalpark-/verneområdeforvalter(e) ansettes av Statsforvalteren.

Ansettelsen skjer etter egen instruks for ansettelse av nasjonalpark-/verneområdeforvalter utarbeidet av Klima- og miljødepartementet, og i dialog med styret.

Nasjonalpark-/verneområdeforvalteren er underlagt styret i forvaltningen av verneområdet.

Statsforvalteren har personal- og administrativt ansvar for nasjonalpark-/verneområdeforvalteren. Ved permisjon, langtidsfravær, eller der forvalter varsler om fratredelse fra sin stilling, skal Statsforvalteren i dialog med styret komme til enighet om hvordan forvalters arbeidsoppgaver skal løses inntil forvalter er tilbake, eller ny forvalter er ansatt.

Nasjonalpark-/verneområdestyret disponerer forvalterens arbeidstid.

5. Om møtene i nasjonalpark-/verneområdestyret

Kommuneloven kap. 11 om saksbehandlingen i folkevalgte organer kommer til anvendelse så langt de passer, med de tilpasninger som er fastsatt i disse vedtektene. Kommuneloven kap. 8 §§ 8-1 og 8-2 gjelder tilsvarende.

Nasjonalpark-/verneområdestyret bør tre sammen minst fire ganger hvert år og ellers når lederen bestemmer. Lederen plikter å kalle inn dersom minst en tredel av medlemmene ønsker det.

Innkalling til møte i nasjonalpark-/verneområdestyret skal varsles senest 2 uker før møtet. Endelig innkalling med saksdokumentene sendes senest 1 uke før møtet. Nasjonalpark-/verneområdestyret avgjør selv om det vil ta opp eventuelle saker som ettersendes senere enn dette.

Det føres protokoll fra møtene. Protokollen underskrives av styreleder og ett medlem som velges ved møtets begynnelse. Eventuelle protokolltilførsler må fremsettes i møtet.

Forvalters tilråding til vedtak skal fremgå av møteprotokollen.

For at nasjonalpark-/verneområdestyret skal være beslutningsdyktig må minimum halvparten av representantene være til stede. Vedtak fattes ved flertallsbeslutninger. Ved stemmelikhet har lederen dobbeltstemme.

6. Nasjonalpark-/verneområdestyret oppgaver

Nasjonalpark-/verneområdestyret har følgende oppgaver:

6.1. Behandle søknader

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal behandle søknader og treffe vedtak etter verneforskriftene eller etter naturmangfoldloven § 48, jf. § 77 annet punktum, i tråd med forvaltningsloven og naturmangfoldlovens bestemmelser.

Vedtak etter verneforskrifter og naturmangfoldloven § 48 som nasjonalpark-/verneområdestyret, forvalter eller arbeidsutvalget fatter, skal registreres i Miljøvedtaksregisteret innen tre virkedager, jf. forskrift om Miljøvedtaksregisteret § 3. Vedtak som gjelder håndheving (retting, tvangsmulkt mv) etter naturmangfoldlovens kap. IX skal ikke registreres i Miljøvedtaksregisteret.

Alle vedtak fattet av nasjonalpark/verneområdestyret, forvalter eller arbeidsutvalget skal sendes i kopi til Statsforvalteren.

6.2 Forberedende klagesaksbehandling

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal behandle klager på sine vedtak som forberedende klageinstans etter forvaltningslovens bestemmelser. Nasjonalpark-/verneområdestyret skal foreta de undersøkelser klagen gir grunn til. Dersom

nasjonalpark-/verneområdestyret ikke finner grunn til å endre vedtaket som følge av klagen, skal saken oversendes klageinstansen.

Miljødirektoratet er klageinstans for vedtakene som fattes av styret, eller av forvalter og arbeidsutvalg på vegne av nasjonalpark-/verneområdestyret.

Når det klages på vedtak truffet av nasjonalpark-/verneområdestyret, må forberedende klagebehandling skje i nasjonalpark-/verneområdestyret før saken eventuelt endes over til Miljødirektoratet som klageinstans. Også for vedtak truffet av arbeidsutvalget eller forvalter etter delegert myndighet, skal forberedende klagebehandling skje i nasjonalpark-/verneområdestyret.

Ved oversendelse av klagen til Miljødirektoratet skal nasjonalpark-/verneområdestyret fremstille saken på en oversiktlig måte og tilrettelegge grunnlaget for klageinstansens behandling. Kopi av alle sakens dokumenter skal vedlegges (kronologisk). Dersom forvalters innstilling fraviker nasjonalpark-/verneområdestyrets vedtak, skal dette fremgå av saksfremstillingen og møteprotokollen.

6.3 Delegere myndighet til forvalter

Nasjonalpark-/verneområdestyret kan gi forvalteren myndighet til å treffe vedtak og beslutninger i følgende sakstyper på vegne av styret:

1. Behandle søknader om ferdsel og om motorferdsel etter verneforskriftenes spesifiserte dispensasjonsbestemmelser.
2. Behandle søknader etter verneforskriftenes øvrige spesifiserte dispensasjonsbestemmelser og etter naturmangfoldloven § 48:
 - a) når vedtaket innebærer fornying av tidligere dispensasjon som er gitt av nasjonalpark-/verneområdestyret eller arbeidsutvalget dersom forutsetningene for tillatelsen er tilnærmet uendret,
 - b) når det foreligger en etablert forvaltningspraksis fra saker behandlet av nasjonalpark-/verneområdestyret eller arbeidsutvalget i tilsvarende saker og
 - c) når forvaltningsplan gir entydige føringer for utfallet av søknadsbehandlingen.
3. Treffe vedtak i samråd med styreleder når en sak haster fordi det er fare for skade eller annen negativ påvirkning på verneverdiene, for eksempel stans av ulovlig forhold, pålegg om retting eller direkte gjennomføring.
4. Behandle søknader om, eller på eget tiltak, endre frister som er fastsatt av nasjonalpark-/verneområdestyret.
5. Gi utsettelse av klagefrist etter forvaltningsloven § 29 fjerde ledd.
6. Treffe beslutning om utsatt iverksettelse etter forvaltningsloven § 42.

7. Beslutte oversendelse av saker til Miljødirektoratet med anbefaling om å ilegge overtredelsesgebyr.

Beslutningen om å delegere myndighet til forvalter må gjøres skriftlig og det må fremgå hvilken delegert myndighet forvalter har. Beslutning om delegert myndighet skal publiseres på nasjonalpark-/verneområdestyrets nettsider.

6.4 Følge opp brudd på verneforskriftene, naturmangfoldloven og enkeltvedtak

Nasjonalpark-/verneområdestyret har et selvstendig ansvar for å følge opp alle ulovlige forhold i verneområdene i medhold av reglene i naturmangfoldloven kap. IX om Håndheving og sanksjoner, som styret får kjennskap til. Dette kan f.eks. være brudd på naturmangfoldlovens bestemmelser, overtredelser av bestemmelser i verneforskriftene, eller brudd på enkeltvedtak eller vilkår i gitte tillatelser.

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal vurdere hvorvidt overtredelsen skal anmeldes til politiet etter naturmangfoldloven § 75, eller sendes Miljødirektoratet for vurdering av overtredelsesgebyr etter naturmangfoldloven § 74. I vurderingen skal nasjonalpark-/verneområdestyret sikre at hensynet til både allmennpreventive og individualpreventive hensyn ivaretas for best mulig å kunne forebygge miljøkriminalitet. Dersom forholdet anmeldes, skal kopi av anmeldelse, samt avgjørelsesbeslutningen fra politiet, sendes Miljødirektoratet.

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal i tillegg vurdere og følge opp ulovlige forhold i verneområdene etter bestemmelsene i naturmangfoldloven § 69 første ledd (stans og retting), § 70 andre ledd (tiltak ved uforutsette miljøkonsekvenser av lovlig virksomhet), § 71 første ledd (direkte gjennomføring) og § 73 første ledd (tvangsmulkt).

6.5 Utarbeide og revidere forvaltningsplaner

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal utarbeide og revidere forvaltningsplan for verneområdet. Oppstart av planarbeidet skal skje i dialog med Miljødirektoratet. Forvaltningsplaner skal utarbeides innenfor rammene av naturmangfoldloven og verneforskriftene.

Forvaltningsplanen skal konkretisere hvordan formålet med vernet skal nås, og skal inneholde en flerårig tiltaksplan og en besøksstrategi. Før forvaltningsplanen sendes på høring skal endelig utkast sendes Miljødirektoratet for faglig gjennomgang. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Miljødirektoratet.

6.6 Skjøtsel og besøksforvaltning

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal ut fra en vurdering av om verneformålet i de enkelte verneforskrifter oppnås, vurdere behov for og nødvendig gjennomføring av skjøtsel og tilrettelegging.

Plan for skjøtsel og eventuell tilrettelegging i nasjonalparker og landskapsvernområder skal inngå i forvaltningsplanen, jf. naturmangfoldloven §§ 35 og 36 siste ledd.

Forvaltningstiltak iverksettes på et kunnskapsbasert grunnlag i samsvar med vedtatte forvaltnings- og skjøtelsesplaner.

Nasjonalpark-/verneområdestyret kan legge til rette for at verneområdenes potensial for verdiskapning utnyttes innenfor rammen av verneforskriftene og naturmangfoldloven i samsvar med besøksstrategi og forvaltningsplan. Nasjonalpark-/verneområdestyret bør innlede et samarbeid med lokalt reiseliv, øvrig reiseliv og aktuelle besøkssteder i dette arbeidet for å sikre at hensynet til verneområdet ivaretas. Nasjonalpark-/verneområdestyret er forvaltningsmyndighet og skal ikke opptre som kommersiell aktør.

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal utarbeide årlige prioriteringer av skjøtelses- og forvaltningstiltak i verneområdene i tråd med den flerårige tiltaksplanen.

Som forvaltningsmyndighet skal nasjonalpark-/verneområdestyret i besøksstrategien vurdere behovet for særskilte informasjonstiltak. Nasjonalpark-/verneområdestyret er hovedansvarlig for informasjonstiltak og skal gjennomføre dette i henhold til Miljødirektoratets merkestrategi.

Nasjonalpark-/verneområdestyret tildeles etter søknad til Miljødirektoratet årlig midler til skjøtsel og forvaltning til prioriterte tiltak i henhold til vedtatte forvaltnings- og skjøtelsesplaner. Tildelingene skjer ut ifra de budsjettmessige rammer det enkelte året. Nasjonalpark-/verneområdestyret prioriterer bruken av de tildelte midlene. Alle tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings- og tiltaksplan for verneområdene og andre relevante styringsdokumenter.

6.7 Grensemerking

Nasjonalpark-/verneområdestyret har ansvar for at det gjennomføres nødvendig grensemerking og vedlikehold av merkingen i verneområdene. Merkingen skal gjennomføres etter retningslinjer gitt av Miljødirektoratet i veileder om Opprettelse av verneområder (M-481).

6.8 Oppnevne rådgivende utvalg

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal oppnevne et rådgivende utvalg. Utvalget skal bestå av representanter for de ulike interessene i området. Formålet er å legge til rette for et godt samarbeid mellom forvaltningsmyndigheten, offentlige organ, grunneiere, næringsliv, frivillige organisasjoner og samiske interesser der det er relevant.

Rådgivende utvalg kan bl.a. bestå av representanter for grunneiere og rettighetshavere, friluftsråd, næringsliv, frivillige organisasjoner (f.eks. natur- og miljøorganisasjoner) og særlig berørte offentlige organer.

Nasjonalpark- og verneområdestyret bør ha minst ett årlig dialogmøte med rådgivende utvalg.

6.9 Opprettelse av et arbeidsutvalg

Nasjonalpark-/verneområdestyret kan nedsette et arbeidsutvalg bestående av medlemmer fra nasjonalpark-/verneområdestyret.

Nasjonalpark-/verneområdestyret kan gi arbeidsutvalget myndighet til å treffe vedtak etter naturmangfoldloven og verneforskriftene i enkeltsaker som ikke er av stor betydning for verneverdiene. Arbeidsutvalgets vedtak skal treffes innenfor rammen av prinsipper fastsatt av styret for de ulike saksområdene i forvaltningsplan eller andre retningslinjer og i samsvar med naturmangfoldloven og verneforskriften.

6.10 Opprettelse av et administrativt kontaktutvalg

For å sikre at god samordning mellom forvaltning av verneområdene og annen kommunal forvaltning, bør nasjonalpark-/verneområdestyret oppnevne et administrativt kontaktutvalg bestående av representanter fra administrativt nivå i de ulike kommunene.

Formålet er å formalisere forvalteren sin administrative kontakt mot kommunene og samordning med kommunal forvaltning ellers, å etablere kunnskap om forvaltningen av verneområdene i kommuneadministrasjonen og bidra til lokalkunnskap i forvalterens innstilling til styret.

6.11 Naturbase og rapportering

Nasjonalpark-/verneområdestyret har ansvar for at opplysninger i Naturbase om verneområdet er oppdatert.

Rapporter og anmeldelser for brudd på naturmangfoldloven og verneforskriften skal sendes til Miljødirektoratet.

7. Nasjonalpark-/verneområdeforvalters oppgaver

Nasjonalpark-/verneområdeforvalter har følgende oppgaver:

7.1 Sekretariat

Nasjonalpark-/verneområdeforvalters hovedoppgave er å være sekretariat for nasjonalpark-/verneområdestyret og faglig forberede alle styresaker.

Forvalteren skal bidra til at verneområdene forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og verneforskriften og at saksbehandlingen følger forvaltningslovens bestemmelser.

Forvalteren skal i samråd med nasjonalpark-/verneområdestyret sørge for enhetlig og helhetlig forvaltning av verneområdene uavhengig av administrative grenser.

7.2 Fatte vedtak etter delegert myndighet

Nasjonalpark-/verneområdeforvalter kan fatte vedtak etter delegert myndighet. Dette

forutsetter at nasjonalpark-/verneområdestyret i skriftlig beslutning har delegert aktuell myndighet til forvalter etter pkt. 6.3.

Det skal komme frem av saksutredningen hvis forvalter fatter vedtak etter delegert myndighet. Alle vedtak som fattes etter delegert myndighet, skal refereres for styret.

Vedtak forvalteren fatter etter delegert myndighet etter pkt. 6.3 skal være i tråd med naturmangfoldloven, verneforskriften og forvaltningsplan. Nasjonalpark-/verneområdestyret kan gi særskilte retningslinjer for behandlingen av denne typen saker.

8. Statsforvalterens klagerett

Statsforvalterne har klagerett på vedtak fattet av nasjonalpark- og verneområdestyret jf. naturmangfoldloven § 62 tredje ledd siste setning.

9. Samarbeid med SNO lokalt

Statens naturoppsyn har tilsynsmyndighet i verneområdet, jf. lov om statlig naturoppsyn.

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal etablere et samarbeid med SNO lokalt.

10. Endring av vedtektene

Miljødirektoratet kan endre disse vedtektene.

Arkivsaksnr: 2024/965-2

Saksbehandler: Ingunn Ims Vistnes

Dato: 21.02.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Seiland/Sievju nasjonalparkstyret	8/2024	04.03.2024

Søknad om dispensasjon til landing med helikopter – Norsk hekkefuglovervåking

Vedlegg: Søknad av 19.01.24 fra Tom Roger Østerås, regionleder i Norsk hekkefuglovervåking.

Forvalters innstilling

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 første ledd første alternativ gir Seiland/Sievju nasjonalparkstyret dispensasjon til fire (4) landinger med helikopter til Norsk hekkefuglovervåking for nasjonal overvåking av bakkehekkende fugl. Dispensasjonen gis på følgende vilkår:

- Dispensasjonen gjelder for to (2) landinger med helikopter i perioden 25. juni – 1. juli 2024 og to (2) landinger med helikopter i perioden 25. juni – 1. juli 2025 i området sørøst for Seilandsjøkelen som markert på kart (kartreferanse UTM33 81000E 7830000N).
- Flyging nær dyr, hekkeplasser og andre brukere av nasjonalparken skal unngås.
- I nasjonalparken skal det ikke flys under 300 m over bakken, med unntak av landing og letting.
- Bekkarfjord siida i reinbeitedistrikt 24 A skal ha melding om flyging i forkant, til Aslak Henrik Eira på tlf 995 74 519 eller Nils Isak I. Eira på tlf 467 98 600. Endring av landingssted innenfor et par kilometer skal vurderes dersom dette er ønskelig fra reindriften.
- SNO ved Rune Somby skal ha melding senest dagen før flygningen via e-post (rune.somby@miljodir.no) eller melding til mobilnummer 916 22 282.
- Nasjonalparkforvalter skal ha en kortfattet rapport om søkers aktivitet og observasjoner i nasjonalparken innen 1. oktober hvert år.

- Denne dispensasjonen må medbringes i felt og fremvises ved kontroll.

Vi minner om at det også skal innhentes dispensasjon fra motorferdselloven fra berørte kommuner.

Saksopplysninger

Søknaden

Bestandsutvikling til bakkehekkende fugl er utpekt som en av 18 hovedindikatorer for om vi har en bærekraftig utvikling i Norge (Brunvoll et al. 2010). Det er derfor etablert et overvåkingsprosjekt på fugl der data samles inn fra hele Norge på en standardisert måte. Ut fra resultatene kan en overvåke bestandsutviklingen for mange fuglearter i Norge. Prosjektet er et samarbeid mellom Miljødirektoratet, Norsk Institutt for Naturforskning og Birdlife Norge (tidligere Norsk Ornitologisk Forening).

For å skaffe et representativt utvalg av takseringsområder, har søker trukket ut tilfeldige ruter fra et rutenett som dekker fastlands-Norge. De rutene som ligger lengst fra vei vil bli taksert ved at personell flys inn og ut med helikopter. De fleste rutene i Norge skal besøkes en gang årlig, og fugletakseringene gjennomføres til samme tid og etter samme metodikk hver gang. Helikopterrutene besøkes imidlertid to år på rad, men med ca. seks års pause til neste runde med to år.

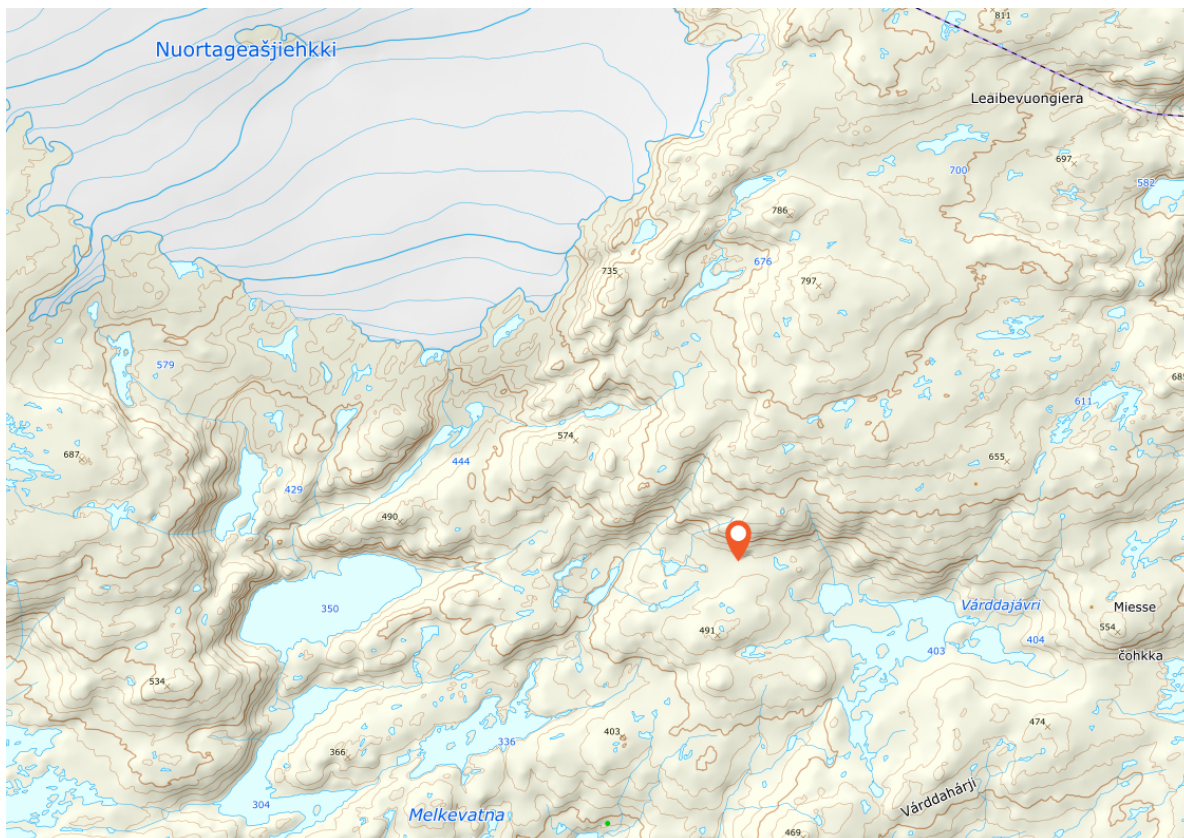
En av de utvalgte rutene ligger innenfor Seiland/Sievju nasjonalpark, mellom sørspissen av Seilandsjøkelen og Várddajávri (se kart). Her ønsker man å taksere en firkant på 1,5 km x 1,5 km. For hver 300 m registreres alle fugler i en punktaksring. I tillegg registreres alle sjeldnere arter mellom punktene. Takseringen og forflytning mellom punktene skjer til fots. En rute takseres pr døgn. Takseringstidspunkt på døgnet er mellom kl. 04:00 og 10:00. Personell (1 person) blir flydd inn på dagtid og hentet dagen etter. Det betyr at området vil ha to korte landinger med helikopter.

Søker skriver at «lokal kunnskap og Statens naturoppsyn vil bli brukt for å kjenne til forekomst av sårbare arter. Dette med tanke på at vi ikke vil forstyrre med landing med helikopter. Søknad/informasjon vil også bli sendt til reindriftnæringa, og vi vil ta hensyn til deres svar».

Prosjektet het tidligere TOV-E. Det har tidligere fått dispensasjon fra Seiland nasjonalparkstyre til landing med helikopter i 2012-2013 og 2018-2019 i samme område som de søker om nå. På grunn av vanskelige værforhold ble det ikke gjennomført taksering i 2012 eller 2019. Følgende ble registrert under taksering i 2013 og 2018 (antall i parentes):

2013: fjellrype (2), gråsisik (22), heipiplerke (3), snøspurv (1) og steinskvett (5).

2018: Gråsisik (3), heipiplerke (1), ringtrost (1), snøspurv (1) og steinskvett (1).

Punktet på UTM33 8100E 783000N hvor søker ønsker å lande med helikopter.

Takseringsruta på 1,5 x 1,5 km, med punkt for hver 300 meter.

Regelverk

Søknaden blir vurdert etter:

- Forskrift for Seiland nasjonalpark
- Naturmangfoldloven
- Forvaltningsplan for Seiland nasjonalpark – Sievju álbmotmeahcci (2017)

Forskrift og lovverk

Det er forbud mot motorisert ferdsel på land og ferskvann, og i lufta under 300 meter, jamfør verneforskriftens § 3 punkt 6.1.

Verneforskriften for Seiland/Sievju nasjonalpark åpner ikke opp for å gi dispensasjon til motorferdsel for forskningsprosjekter. En eventuell dispensasjon kan i dette tilfellet kun gis med hjemmel i naturmangfoldloven (nml) § 48.

Naturmangfoldloven § 48 setter svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som *ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig*. Begge vilkår må være oppfylt for at dispensasjon skal kunne vurderes. Skjønn og instruksjer fra overordna myndigheter spiller også inn. Adgangen til å gi dispensasjon er snever, og verneforskriften skal ikke uthules gjennom en omfattende bruk av dispensasjoner.

Miljødirektoratets rundskriv «Forvaltning av verneforskrifter» (M106-2014) omhandler dispensasjon til vitenskapelige undersøkelser (punkt 7.6). Her påpekes det at nytten av et forskningsprosjekt må vurderes opp mot omfanget av de ulemper som forskningen ellers medfører. Forskning som ikke trenger å lokaliseres til et verneområde, bør kanaliseres utenfor verneområdet. Som regel bør det gis dispensasjon for tiltak som bidrar til å fremme verneverdier.

Verneformål

Formålet med nasjonalparken er *«å bevare et alpint kystlandskap med et egenartet og variert biologisk mangfold, sikre variasjonsbredden av naturtyper i regionen, bevare landskapsformer og særpregede geologiske forekomster og verne om kulturminner. Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelser gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.»* (Verneforskriften § 2).

Dyrelivet skal fredes mot unødig forstyrrelse, jamfør verneforskriften § 3 punkt 3.1 og 5.1.

Forvaltningsplan

Forvaltningsplanen sier at «Motorisert ferdsel i nasjonalparken skal holdes på et absolutt minimum». Samtidig sier den at «Forvaltningen av Seiland/Sievju nasjonalpark skal være kunnskapsbasert. Nasjonalparkforvaltningen skal derfor jobbe for å få kartlagt verneverdier og for overvåking av utvalgte verneverdier.» Blant tiltakene som foreslås er en mer utfyllende kartlegging av fuglelivet på Seiland som dekker områder både på kyst og innland (forvaltningsplanen side 94-95).

Vurdering

Helikoptertrafikk kan ha negative effekter på fugle- og dyreliv, og virke forstyrrende for andre brukere av området. Forstyrrelsen er som regel kortvarig og gir kortvarige stressreaksjoner hos dyr, men i spesielle tider av året kan selv en kortvarig forstyrrelse ha store konsekvenser. Dette gjelder spesielt i yngletiden, under hekking og kalving, dersom fugler blir skremt bort fra reirplassen eller simler og kalv blir skremt bort fra hverandre. Lavtflyging kan også ha negative konsekvenser for reindriften dersom det skjer under samling.

Området sør for Seilandsjøkelen er kjerneområdet til Bekkarfjord siida, og her finner man merkegjerdet og to gjeterhytter. Dette er et godt beiteland, med flekkvis snøsmelting og stadig framvekst av nye spirer, samtidig som breen gir mulighet for lufting og fred for insekter. Det omsøkte tidspunktet er etter kalvingstida, men det kan treffe i tidsrommet da Bekkarfjord siida i reinbeitedistrikt 24 A samler reinen for kalvemerking ved Melkevatnan. Helikoptertrafikk kan i verste fall føre til at flokker som skal gjetes inn i merkegjerdet snur og skifter retning, med påfølgende merarbeid for reingjeterne. Det kan også virke forstyrrende på årskalvene, som fremdeles kan være ganske små og sårbare i månedsskiftet juni-juli. I forhold til siste ledd i formålsparagrafen, «*Området skal kunne brukes til reindrift*» bør en eventuell tillatelse til landing derfor gis med vilkår om at reindriften varsles i forkant av flyging, og med reell mulighet for reindriften til å påvirke valg av landingssted og innflygningsrute for helikopteret.

Naturverdiene i nasjonalparken er relativt godt beskrevet (jf forvaltningsplanen kapittel 2), men det er også områder og arter som er dårlig kartlagt (nml §§ 8-9). Takseringsruten ligger 500-800 meter over havet, i småkupert terreng nær breen. Prosjektet TOV-E har tidligere taksert samme område og registrert gråsisik, fjellrype, steinskvett, heippiplerke, ringtrost og snøspurv.

Virkingen av helikopter er vurdert alene, da det i de omsøkte områdene er få andre inngrep eller ferdsel som kan bidra til å gi en økt samlet belastning på økosystemet (nml § 10). Naturmangfoldloven § 11 om å pålegge tiltakshaver å dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet vurderes til ikke å være aktuelt i denne saken.

Når det gjelder naturmangfoldloven § 12 (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder) vurderer forvalter at bruk av helikopter er det mest rasjonelle transportmiddelet for å transportere forskerne mellom en rekke relativt utilgjengelige områder.

Når det gjelder andre ledd i formålsparagrafen, «*Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelser gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv (...)*», anses det som lite sannsynlig at den omsøkte helikoptertrafikken vil være til sjenanse for allmennheten, da helikopterflygingen er kortvarig og det er få folk som ferdes i området.

Konklusjon

Virkingen av landinger med helikopter midt i nasjonalparken må vurderes ut fra om saken kan skape presedens for framtidige søknader. Mange isolerte enkelttillatelser kan føre til stor samlet forstyrrelseseffekt på dyrelivet i området. Forvalter anser det som lite sannsynlig at det vil komme mange tilsvarende søknader, med tanke på det nasjonale og flerårige omfanget til prosjektet. Prosjektet er tidligere innvilget landingstillatelse i samme område i 2012-2013 og 2018-2019.

I henhold til naturmangfoldloven § 48 skal tiltaket ikke stride mot verneformålet og ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Forvalter vurderer at fire kortvarige landinger med helikopter (2 pr år) i slutten av juni ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig, og at forskningsprosjektet vil bidra til økt kunnskap om verneverdiene i parken. Det er ønskelig å få en bedre kartlegging av fugl i

Seiland/Sievju nasjonalpark, særlig i indre deler av parken som er vanskelig tilgjengelig. Prosjektet kartlegger kun en liten del av nasjonalparken, men kan likevel ha en lokal verdi gjennom tidsserien som gir oss mulighet til å sammenlikne utviklingen over år. I tillegg anbefales det å støtte opp om en helhetlig nasjonal kartlegging av bakkehekkende fugl som et mål på bærekraftig utvikling.

Det forutsettes at fugle- og dyrelivet ikke forstyrres unødige. Søker har høy kompetanse på fuglelivet i området, og bør ha forutsetninger for å innfri dette. Ved god kommunikasjon med siidaen i området, vil eventuelle ulemper for reindriften kunne unngås.

Tom Roger Østerås
Regionleder Norsk Hekkefuglovervåking
Vikanvegen 72
7512 Stjørdal

Seiland nasjonalparkstyre

SØKNAD OM TILLATELSE TIL Å BRUKE HELIKOPTERTRANSPORT I FORBINDELSE MED NASJONAL OVERVÅKING AV FUGL

Søknad på vegne av:
Miljødirektoratet
Norsk Institutt for Naturforskning
Birdlife Norge

Jeg søker med dette om å lande med helikopter to ganger i perioden 25 juni – 1 juli 2024 og to ganger i perioden 25 juni – 1 juli 2025 i følgende område:

2045 - Seilandsjøkelen

Se vedlagt kart og oversikt med koordinater.

Bakgrunn:

Norge har bestemt at bestandsutvikling av terrestrisk hekkende fugler er en av 18 hovedindikatorer for om vi har bærekraftig utvikling i Norge (Brunvoll et al. 2010). Det er derfor startet opp et overvåkingsprosjekt på fugl (Norsk hekkefuglovervåking), der data samles inn på en standardisert og representativ måte. Ut fra resultater fra dette kan vi overvåke bestandsutviklingen for mange fuglearter i Norge.

Metodikk

For å skaffe et representativt utvalg av takseringsområder, har vi brukt et rutenett (LUCAS) på 18x18 km. Det trengs ca. 1000 slike ruter for å dekke fastlands Norge, og av disse er ca. 500 trukket ut tilfeldig. Med et slik utvalg av takseringsruter, er det naturlig at noen havner i områder langt fra veg. De rutene som ligger lengst fra veg vil bli taksert ved at personell flys inn med helikopter. De fleste rutene i Norge skal besøkes en gang årlig og fugletakseringene gjennomføres til samme tid og etter samme metodikk hver gang. Helikopterrutene besøkes imidlertid to år på rad, men med ca. seks års

pause til neste runde med to år.

Innen de utvalgte LUCAS-rutene takseres en firkant på 1,5 km x 1,5 km. For hver 300 m registreres alle fugler i en punkttaksering. I tillegg registreres alle sjeldnere arter langs linja mellom punktene. Forflytning mellom punktene skjer til fots. Personell flys ut til området med helikopter og takserer til fots. Etter endt taksering blir taksøren hentet med helikopter og forflyttet til neste område. En rute takseres pr døgn. Takseringstidspunkt på døgnet er ca. kl. 04:00 til 10:00. Dette vil da si at personell blir flydd/forflyttet en gang midt på dagen. Helikopteret blir vanligvis ikke lenger enn nødvendig på bakken i hvert område.

Helikopteret vil lande så nært inntil startpunkt for takseringen. Plassering av takseringsruter finnes på vedlagt kart og tabell med koordinater.

Helikoptertransporten vil bli gjennomført av Helitrans og piloten vil medbringe alle tillatelser for prosjektet.

Hensyn til sårbare arter og reindriftsnæringa

Lokal kunnskap og Statens Naturoppsyn vil bli brukt for å kjenne til forekomst av sårbare arter. Dette med tanke på at vi ikke vil forstyrre med landing med helikopter.

Søknad/informasjon vil også bli sendt til reindriftsnæringa, og vi vil ta hensyn til deres svar.

Sluttkommentar

I lys av den store betydningen fugleovervåking har både for Norge og for EU, og kravet til representativt utvalg av områder som skal undersøkes, håper jeg at denne søknaden vil bli godkjent. Om noe er uklart, så ta gjerne kontakt på min telefon 41558612 eller via min e-mail: tomosteras@gmail.com eller ta kontakt med Ingar Jostein Øien i Birdlife Norge på telefon 90188239 eller mail: ingar@birdlife.no

Prosjektet finansieres av Klima og Miljødepartementet og Miljødirektoratet, og gjennomføres av Norsk Institutt for Naturforskning (NINA) og Birdlife Norge.

Litteratur

- Brunvoll, F., Andresen, K., Halleraker, J.H., Husby, M., Kålås, J.A., Nybø, S. & Stalsberg, L. (2010) Biologisk mangfold og kulturminner. / Brunvoll, F. & Smith, T. (red): På rett vei? Indikatorer for bærekraftig utvikling 2010. Statistiske analyser 114, 35-38.
- Kålås, J.A. & Husby, M.(2011) Det nye nasjonale nettverket for overvåking av terrestriske hekkefugler er nå etablert. Vår Fuglefauna., 34, 16-19.
- PECBMS(2010) Trends of common birds in Europe, 2010 update. European Bird Census Council, Prague.

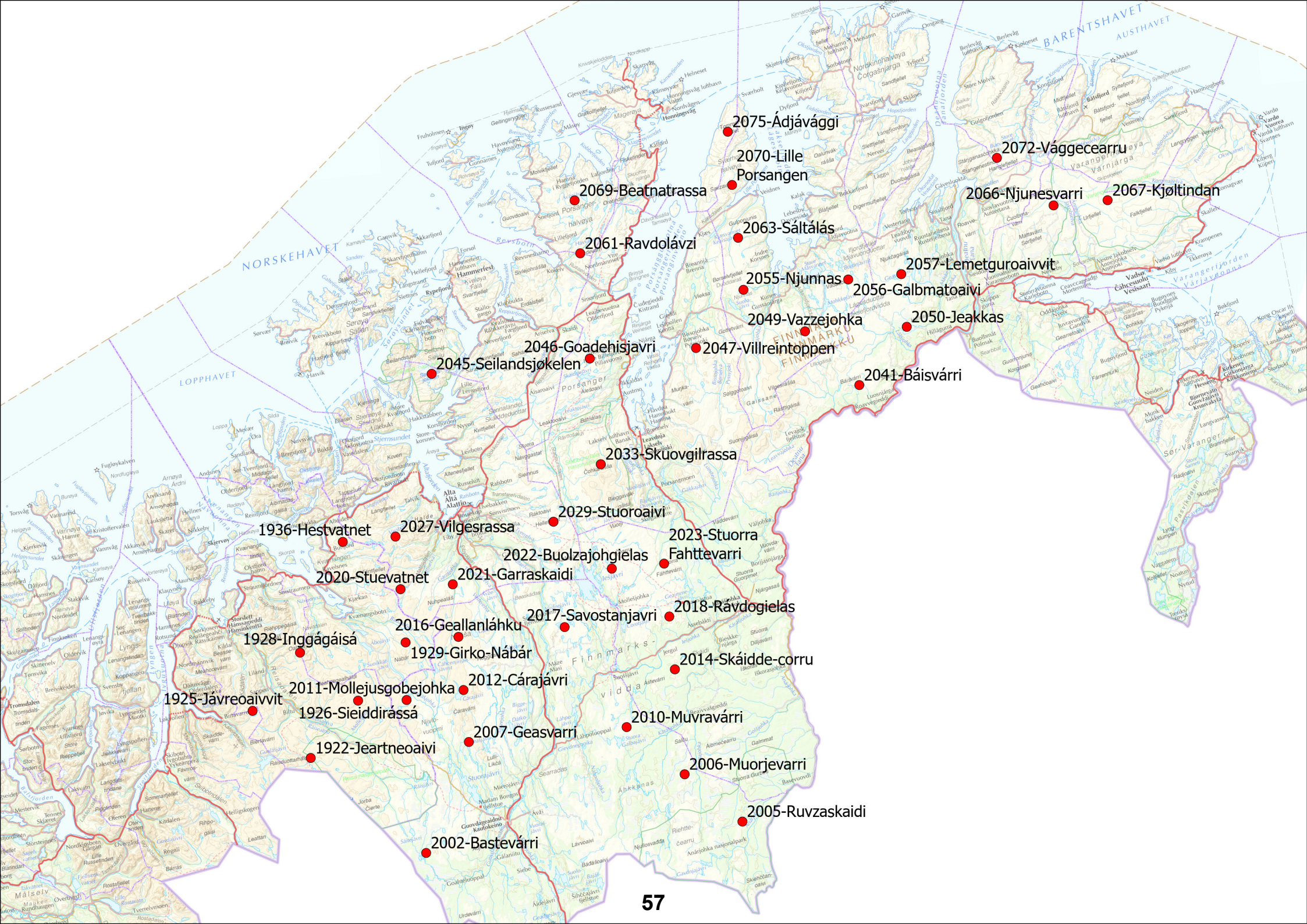
Stjørdal 15/1-2024

Tom Roger Østerås

Regionleder Norsk Hekkefuglovervåking

Vedlegg:

- Kart med helikopterruter.
- Excel-ark med punktopplysninger inkl. koordinater.

2075-Ådjávággi

2070-Lille
Porsangen

2069-Beatnatrassa

2061-Ravdolávi

2063-Sáltálás

2066-Njunesvarri

2067-Kjøltindan

2055-Njunnas

2056-Galbmatoaivi

2049-Vazzejohka

2050-Jeakkas

2046-Goadehisjavri

2047-Villreintoppen

2041-Báivvárri

2045-Seilandsjokelen

2033-Skuovgilrassa

2029-Stuoroaivi

2023-Stuorra
Fahttevarri

2022-Buolzajohgielas

2023-Vuolá
Fahttevarri

2020-Stuevatnet

2021-Garraskaidi

2018-Rávdogielas

2016-Geallanláhku

2017-Savostanjavri

2014-Skáidde-corru

2028-Inggágáisá

2019-Girko-Nábár

2012-Cárajávri

2010-Muvravrári

2025-Jávreoaivvit

2011-Mollejusgobejohka

2012-Cárajávri

2026-Sieiddirássá

2007-Geasvarri

2006-Muorjevarri

2022-Jeartneoaivi

2007-Geasvarri

2005-Ruvzaskaidi

2002-Bastevárri

Plan gjennomføring av overvåkningsprosjekt på fugl (TOV-E), ruter med behov for helikoptertransport i

RUTENR	NavnRute	Kommune	Helikopter behov	Gjennomføring	Utm32ov	Utm32ns	Utm33ov	Utm33ns	Kommuneld	
1901	Máissajohka	Bardu	1	2013	946642	7627662	702000	7596000	1922	25
1904	Gisttacoikka	Bardu	1	2013	926935	7643851	684000	7614000	1922	25
1922	Jeartneoaivi	Kåfjord	1	2012	989906	7740657	756000	7704000	1942	25
1925	Jávreoaiivvit	Nordreisa	1	2012	970185	7756835	738000	7722000	1940	25
1926	Sieiddirássá	Nordreisa	1	2012. på nytt i 2013	1006086	7760380	774000	7722000	1942	25
1928	Inggágáisá	Nordreisa	1	2013	986361	7776558	756000	7740000	1942	25
1929	Girko-Nábár	Kvænangen	1	2013	1022265	7780108	792000	7740000	1943	25
1936	Hestvatnet	Kvænangen	1	2013	1000759	7814235	774000	7776000	1943	20
2002	Bastevárri	Kautokeino	1	2014	1029353	7708288	792000	7668000	2011	20
2005	Ruvzaskaidi	Kautokeino	1	2014	1137122	7718909	900000	7668000	2011	20
2006	Muorjevarri	Kautokeino	1	2014	1117383	7735102	882000	7686000	2011	20
2007	Geasvarri	Kautokeino	1	2014	1043768	7745971	810000	7704000	2011	25
2010	Muvravárri	Kautokeino	1	2014	1097646	7751291	864000	7704000	2011	20
2011	Gálggo	Kautokeino	1	2014	1024040	7762154	792000	7722000	2011	25
2012	Cárájávri	Kautokeino	1	2014	1041995	7763928	810000	7722000	2011	25
2014	Skáidde-corru	Karasjok	1	2012	1113833	7771029	882000	7722000	2021	20
2016	Geallanláhku	Kautokeino	1	2014	1040220	7781883	810000	7740000	2011	21
2017	Savostanjavri	Kautokeino	1	2014	1076134	7785437	846000	7740000	2011	21
2018	Rávdogielas	Karasjok	1	2012	1112056	7788992	882000	7740000	2021	21
2020	Stuevatnet	Alta	1	2012	1020489	7798061	792000	7758000	2012	21
2021	Garraskaidi	Alta	1	2012	1038443	7799839	810000	7758000	2012	21
2022	Buolzajohgiela	Karasjok	1	2012	1092315	7805175	864000	7758000	2021	21
2023	Stuorra Fahtte	Karasjok	1	2012	1110276	7806954	882000	7758000	2021	21
2025	Soulobeasjeag	Karasjok	2	2014	1146203	7810516	918000	7758000	2021	11
2027	Vilgesrassa	Alta	1	2012	1018711	7816014	792000	7776000	2012	21
2029	Stuoroaivi	Alta	1	2012	1072576	7821353	846000	7776000	2012	21
2033	Skuovgilrassa	Porsanger	1	2013	1088753	7841094	864000	7794000	2020	21
2035	Uhcagáisá	Tana	1	2012. på nytt i 2013	1142637	7846446	918000	7794000	2025	21
2043	Straumsnes	Sør-Varanger	2	2013	1284610	7878725	1062000	7812000	2030	11
2045	Seilandsjøkele	Alta	1	2013	1031318	7871653	810000	7830000	2012	21
2046	Goadehisjavri	Porsanger	2	2013	1085183	7877010	864000	7830000	2020	21
2047	Villreintopper	Porsanger	2	2013	1121102	7880584	900000	7830000	2020	21
2049	Vazzejohka	Lebesby	1	2012	1157027	7884161	936000	7830000	2022	21
2050	Jeakkas	Tana	2	2014	1192959	7887740	972000	7830000	2025	21
2055	Njunnas	Lebesby	1	2012	1137274	7900334	918000	7848000	2022	21
2056	Galbmatoaivi	Lebesby	1	2012	1173201	7903916	954000	7848000	2022	21
2057	Lemetguroaiv	Tana	1	2012	1191167	7905708	972000	7848000	2025	21
2061	Ravdolávzi	Kvalsund	2	2012	1081607	7912924	864000	7866000	2017	21
2063	Sáltálás	Lebesby	2	2013	1135483	7918296	918000	7866000	2022	21
2066	Njunesvarri	Nesseby	2	2014	1243280	7929059	1026000	7866000	2027	21
2067	Kjøltingdan	Vadsø	1	2014	1261251	7930855	1044000	7866000	2003	21
2069	Beatnatrassa	Måsøy	1	2014	1079816	7930880	864000	7884000	2018	21
2070	Lille Porsange	Lebesby	1	2013	1133691	7936257	918000	7884000	2022	21
2072	Vággecearru	Berlevåg	1	2013	1223514	7945232	1008000	7884000	2024	21
2075	Ádjávággi	Nordkapp	1	2014	1131897	7954217	918000	7902000	2019	21

Arkivsaksnr: 2024/1798-2

Saksbehandler: Ingunn Ims Vistnes

Dato: 20.02.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Seiland/Sievju nasjonalparkstyre	2/2024	04.03.2024

Ny veileder om oppfølging av ulovlige forhold i verneområder

Vedlegg:

- 1 *Oppfølging av ulovlige forhold i verneområder M-2692*
- 2 *Ny veileder - Seiland / Sievju nasjonalpark - oppfølging av ulovlige forhold i verneområder. Brev fra Miljødirektoratet av 09.02.24.*

Forvalters innstilling

Seiland/Sievju nasjonalparkstyre tar den nye veilederen om oppfølging av ulovlige forhold til etterretning.

Saksopplysninger

Miljødirektoratet har revidert sin tidligere veileder M-617 og erstattet den med ny veileder *Oppfølging av ulovlige forhold i verneområder M-2692 (2024)*. Veilederen er et nyttig verktøy dersom styret skal behandle saker om ulovlige forhold. Den gir oversikt over de sanksjonsmulighetene styret har, som retting og stans, tvangsmulkt, direkte gjennomføring og politianmeldelse.

Den nye veilederen har i tillegg et nytt kapittel om overtredelsesgebyr, som er en sanksjonsmulighet som kan brukes som alternativ til politianmeldelse ved ulovlige forhold som vurderes som mindre alvorlige.

Oppfølging av ulovlige forhold i verneområder

M-2692 | 2024

Kolofon

Tittel: Oppfølging av ulovlige forhold i verneområder

Sammendrag

Overtredelser av naturmangfoldlovens bestemmelser om verneområder, verneforskrifter og enkeltvedtak bør følges opp med forvaltnings sanksjoner av allmennpreventive hensyn. Denne veilederen gir en oversikt over virkemidler som kan benyttes av forvaltningen når det oppdages ulovlige tiltak eller virksomhet i verneområder. Reaksjoner på overtredelser kan være anmeldelse til politiet eller overtredelsesgebyr og pålegg om retting eller stans. Forvaltningen kan også ilegge tvangsmulkt eller rette opp et ulovlig forhold selv når vilkårene for dette er oppfylt. Overtredelser bør i mange tilfeller følges opp med både retting og en sanksjon som overtredelsesgebyr eller anmeldelse til politiet. Veilederen gir praktiske råd om hvordan de ulike virkemidlene bør benyttes.

Veilederen erstatter tidligere veileder M-617 | 2016.

Utførende institusjon (institusjonen er ansvarlig for innholdet i rapporten):

Miljødirektoratet

M-nummer: 2692 **År:** 2024 **Sidetall:** 31

Utgiver: Miljødirektoratet

Emneord: verneområder, ulovligheter, retting og overtredelsesgebyr

Innhold

1. Innledning	5
1.1 Hva er en overtredelse?	5
1.2 Hvilke virkemidler finnes?	5
1.3 Forvaltningstiltak	5
1.4 Sanksjoner	6
1.5 Hvorfor bør virkemidlene brukes?	6
2. Retting og stans	7
2.1 Hva er retting og stans?	7
2.2 Plikt til å rette på eget tiltak.....	7
2.3 Pålegg om retting og stans.....	7
2.4 I hvilke saker bør retting og stans brukes?	8
2.5 Hvem treffer vedtak om retting og stans?	8
2.6 Vilkår for retting og stans	9
2.7 Fremgangsmåte for pålegg om stans	9
2.7.1 Skriftlig vedtak om stans	10
2.7.2 Muntlig stans på stedet.....	10
2.8 Fremgangsmåte for retting	11
2.8.1 Forhåndsvarsling av retting.....	11
2.8.2 Kravene til enkeltvedtak for retting	12
2.8.3 Oppfølging etter at rettingsfristen er gått ut.....	12
2.9 Retting/stans og anmeldelse/overtredelsesgebyr	13
3. Tvangsmulkt.....	13
3.1 Hva er tvangsmulkt	13
3.2 I hvilke saker bør tvangsmulkt brukes?	14
3.3 Hvem avgjør om tvangsmulkt skal ilegges?	14
3.4 Vilkår for tvangsmulkt	14
3.5 Fremgangsmåte for tvangsmulkt	15
3.5.1 Engangsbeløp eller løpende	15
3.5.2 Forhåndsvarsel av tvangsmulkt	15
3.5.3 Vedtak om tvangsmulkt.....	15
3.5.4 Innkreving av tvangsmulkt.....	16
4. Direkte gjennomføring	16
4.1 Hva er direkte gjennomføring?	16

4.2	I hvilke saker bør vi bruke direkte gjennomføring?	17
4.3	Hvem avgjør om det skal utføres direkte gjennomføring?	17
4.4	Vilkår for direkte gjennomføring	17
4.5	Fremgangsmåte for direkte gjennomføring	18
4.6	Dekning av utgifter ved direkte gjennomføring	19
4.7	Politibistand i konfliktfylte saker	19
5.	Overtredelsesgebyr	20
5.1	Hva er overtredelsesgebyr?.....	20
5.2	I hvilke saker bør vi ilegge overtredelsesgebyr?.....	20
5.2.1	Mindre alvorlige overtredelser	20
5.2.2	Sakstyper	20
5.3	Hvem treffer vedtak om overtredelsesgebyr?.....	21
5.4	Hvem kan pålegges overtredelsesgebyr?.....	22
5.5	Straffbarhetsvilkårene	22
5.5.1	Brudd på bestemmelser	22
5.5.2	Det må ikke foreligge straffrihetsgrunn	22
5.5.3	Overtrederen må ha skyldene.....	23
5.5.4	Overtrederen må ha utvist tilstrekkelig skyld	23
5.6	Foreldelse	23
5.7	Fakta må være klart og dokumenterbart	24
5.8	Hvilke undersøkelser kan gjøres av forvaltningen?	24
5.9	Særlig om vernet mot selvinkriminering	25
5.10	Oversendelse av saker for overtredelsesgebyr til Miljødirektoratet	26
5.10.1	Hvem kan oversende en sak om overtredelsesgebyr?	27
5.10.2	Før oversendelse av saken.....	27
5.10.3	Hva skal oversendes?.....	27
5.10.4	Miljødirektoratets vurdering av saken	28
5.11	Saksbehandlingen ved overtredelsesgebyr	28
5.12	Overtredelsesgebyrets størrelse	29
6.	Anmeldelse	29
6.1	Generelt om politianmeldelse	29
6.2	Overtredelser som bør anmeldes	30
6.3	Foreldelse	31

1. Innledning

1.1 Hva er en overtredelse?

Denne veilederen gir veiledning om oppfølging av ulovlige forhold i verneområder. Med ulovlige forhold mener vi overtredelser av regelverket for verneområder, dvs. brudd på bestemmelser i naturmangfoldloven, verneforskrifter og enkeltvedtak. Enhver handling som er i strid med forbud eller pålegg i naturmangfoldloven, verneforskrifter eller enkeltvedtak med hjemmel i disse, er å anse som en overtredelse av regelverket.

Eksempler på dette er:

- Bygging uten tillatelse
- Ferdsel i områder med ferdselsforbud
- Graving og oppgradering av kjørespor/enkle veier uten tillatelse
- Motorferdsel utover det som følger av en tillatelse
- Bruk av droner i områder med droneforbud

Brudd på vilkår i tillatelser er også overtredelser som bør følges opp, f.eks. når et tilbygg har et større areal eller annen utforming enn det som følger av tillatelsen.

1.2 Hvilke virkemidler finnes?

Naturmangfoldloven har flere bestemmelser som bør brukes for å følge opp overtredelser. Oppfølging bør skje for å opprettholde verneverdiene i verneområdet, men også for å hindre at nye overtredelser skjer i fremtiden.

I oppfølgingen av overtredelser skiller vi mellom

- 1) *forvaltningstiltak* som kan brukes for å stanse og rette opp i et ulovlig forhold og
- 2) *sanksjoner* som har som formål å straffe den eller de som har begått et lovbrudd.

I denne veilederen vil vi gi noen retningslinjer for når det er aktuelt å benytte disse virkemidlene og fremgangsmåten.

1.3 Forvaltningstiltak

Formålet med forvaltningstiltakene er å få stanset og rettet ulovligheter, for eksempel å få fjernet et ulovlig tiltak eller gjenopprettet naturverdier. Forvaltningstiltakene har ikke som formål å straffe overtrederen, men gjøres av hensyn til verneverdiene og verneformålet.

Naturmangfoldloven har følgende bestemmelser om forvaltningstiltak for å følge opp ulovligheter i verneområder:

- Retting, stans og avbøtende tiltak (§ 69)
- Direkte gjennomføring (§ 71)

- Tvangsmulkt (§ 73)

Forvaltningstiltakene kan i utgangspunktet benyttes på alle typer overtredelser av lov, forskrift og enkeltvedtak.

I tillegg til forvaltningstiltak, kan overtrederen få en *sanksjon* som nevnt i kap. 1.4.

1.4 Sanksjoner

Bestemmelser om sanksjoner er noe annet enn det vi omtaler som forvaltningstiltak. Sanksjoner har som formål å virke som straff og formålet er at straffen skal virke preventivt mot nye overtredelser.

Naturmangfoldloven har to typer sanksjoner:

- Overtredelsesgebyr ilagt av Miljødirektoratet (§ 74)
- Straff ilagt av politiet eller domstolene (§ 75)

Sanksjoner kan bare ilegges for brudd på bestemmelser og enkeltvedtak som er nevnt i henholdsvis naturmangfoldloven § 74 for overtredelsesgebyr og § 75 for straff. Det kan ikke ilegges både overtredelsesgebyr og straff for samme forhold. Det betyr at en må velge om det skal ilegges overtredelsesgebyr eller om saken skal politianmeldes.

De alvorligste overtredelsene skal som hovedregel anmeldes til politiet, mens de øvrige kan være aktuelle å følge opp med overtredelsesgebyr dersom vilkårene for dette er oppfylt. Dette er nærmere omtalt i kap. 5 og 6.

1.5 Hvorfor bør virkemidlene brukes?

Det er viktig at forvaltningen følger opp overtredelser med disse virkemidlene. Helst bør dette skje så raskt forvaltningen får kjennskap til overtredelsen. Rask oppfølging gir en bedre signaleffekt og vil gjøre reaksjonene mer forståelig for overtrederen enn dersom oppfølgingen kommer lenge etter at overtredelsen er begått. For overtredelsesgebyr er det videre en foreldelsesfrist på 2 år.

Manglende oppfølging av overtredelser i verneområder kan føre til at respekten for vernereglene svekkes. Det vil også virke svært urettferdig overfor de som følger regelverket dersom manglende etterlevelse ikke får konsekvenser. En utbredt praksis med etterfølgende tillatelser vil gi et uheldig inntrykk av at det er «lettere å få tilgivelse enn tillatelse». I tilfeller der det likevel er hensiktsmessig å gi etterfølgende tillatelse, kan et overtredelsesgebyr for bruddet på søknadsplikten virke preventivt for senere tilfeller.

Hensynet til likebehandling tilsier at praksisen med oppfølging av overtredelser bør være ensartet og konsekvent. Denne veilederen har som formål at praksisen knyttet til håndtering av overtredelser blir så ensartet som mulig.

2. Retting og stans

2.1 Hva er retting og stans?

Overtredelser av regelverket (lov, forskrift eller enkeltvedtak) medfører ofte en endret og uønsket tilstand i verneområdet. Naturmangfoldloven § 69 første ledd gir hjemmel for å pålegge retting og stans i en slik situasjon.

Stans betyr at en pågående ulovlig handling må opphøre, for eksempel pågående graving, bygging eller hogst. Med retting menes som oftest gjenoppbygging av en tidligere tilstand, for eksempel rivning av ulovlige bygninger eller mindre byggetiltak, fjerning av ulovlig tilført masse eller hensatte gjenstander, eller tilbakeføring av en ulovlig anlagt vei.

2.2 Plikt til å rette på eget tiltak

Den enkelte tiltakshaver har etter § 69 andre ledd en egen plikt til å stanse eller rette opp i overtredelser som forårsaker fare for forringelse av naturmangfoldet. Har forringelsen allerede inntrådt, gjelder plikten hindring av ytterligere forringelse og (om mulig) gjenoppbygging av den tidligere tilstand for mangfoldet ved oppsamling, rydding, fjerning, planering eller andre egnede tiltak.

Tiltak som i seg selv kan medføre miljøforringelse av noen betydning, kan bare gjøres av den ansvarlige når forvaltningsmyndigheten har samtykket eller gitt pålegg.

Plikten til å gjøre tiltak som nevnt på eget initiativ gjelder bare når det ikke er "særlig urimelig". Hvorvidt det er særlig urimelig at vedkommende må gjøre tiltak, beror på en samlet vurdering av miljøvirkninger, effekten av tiltak, kostnadene og overtrederens skyld og økonomiske stilling.

Idet den enkelte har en slik plikt kan forvaltningen alltid påpeke plikten og anmode vedkommende om å rydde opp i forholdet, f.eks. ved å fjerne ulovlig søppel eller annet i strid med forskriften eller vedtaket. Dette kan være tilstrekkelig for at overtrederer ordner opp i det ulovlige forholdet.

2.3 Pålegg om retting og stans

Dersom overtrederer ikke ordner opp, forvaltningen vurderer det som utilstrekkelig med en mer uformell påpekning av plikt eller det haster med å få rettet forholdet, må det treffes

et formelt vedtak etter naturmangfoldloven § 69 som pålegger vedkommende å stanse eller rette opp i forholdet. Pålegg om retting og stans er ikke en form for straff, og et pålegg kan gis i tillegg til en straffesanksjon.

Et vedtak etter naturmangfoldloven § 69 er et enkeltvedtak. Vedkommende som pålegges stans eller retting skal ha et skriftlig forhåndsvarsel med frist til å uttale seg før det treffes et vedtak (som hovedregel, det er noen unntak fra dette se pkt 2.7 og 2.8). Et vedtak om stans eller retting kan påklages etter forvaltningslovens bestemmelser.

Som nevnt over har den som forårsaker fare for skade en viss plikt til selv å iverksette tiltak på eget initiativ for å sikre at forringelse av naturmangfoldet ikke skjer, etter naturmangfoldloven § 69 annet ledd. Vedkommende kan imidlertid ikke selv igangsette tiltak som i seg selv kan medføre skade eller forringelse uten samtykke eller pålegg fra forvaltningsmyndigheten.

2.4 I hvilke saker bør retting og stans brukes?

Tiltak som er i strid med loven, en forskrift eller et vedtak, bør stanses og kreves rettet. Dette er et av de viktigste virkemidlene loven gir både å få gjenopprettet det ulovlige forholdet, men også for å motvirke at søknadspliktige tiltak gjennomføres uten eller før det foreligger en tillatelse.

Dersom stans og retting benyttes der vilkårene er til stede, vil man redusere utviklingen av en praksis som gjør det lønnsomt å ta seg til rette og gjennomføre tiltak uten å søke eller i strid med vilkår for en gitt tillatelse, og øke respekten for regelverket. Dersom retting vil forverre situasjonen for naturmangfoldet, for eksempel fordi det må brukes tyngre redskaper eller maskiner, bør pålegg om retting imidlertid ikke gis.

Pålegg om retting kan for eksempel gå ut på å kreve rivning og fjerning av ulovlige bygninger, anlegg og konstruksjoner eller fjerning av tilført masse.

2.5 Hvem treffer vedtak om retting og stans?

Nasjonalpark- og verneområdestyrer, statsforvalteren, Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet kan gi pålegg om retting og stans. Det vil være forvaltningsmyndigheten for verneområdet som har primæransvaret for å følge opp overtredelser med pålegg om retting og stans.

Kommunene har ikke delegert myndighet etter naturmangfoldloven § 69, så dersom forvaltningsmyndigheten ligger til en kommune, bør kommunen ha et samarbeid med statsforvalteren om oppfølging av ulovlige forhold. Et alternativ er at

sanksjonsbestemmelsene i plan- og bygningsloven benyttes dersom det også foreligger en overtredelse av plan- og bygningsloven.

2.6 Vilkår for retting og stans

For å kreve retting av et forhold som allerede er utført, eller stans av et pågående forhold, kreves at tiltakene er i strid med naturmangfoldloven, forskrifter eller enkeltvedtak etter loven eller forskriftene. Det er ikke et krav om at det har oppstått skade på naturmangfoldet eller at det er fare for slik skade, det er tilstrekkelig at handlingen ikke er tillatt.

Et pålegg om retting/stans skal etter naturmangfoldloven § 69 rettes mot «den ansvarlige», og dette kan være både enkeltpersoner og juridiske personer (for eksempel selskaper, stiftelser og foreninger).

Dersom en arbeidstaker har begått overtredelsen i forbindelse med utførelsen av sine arbeidsoppgaver, bør et pålegg normalt rettes mot arbeidsgiveren. Når en selvstendig oppdragsmottaker har begått overtredelsen, beror det på en konkret vurdering hvorvidt pålegget skal rettes mot denne og/eller oppdragsgiver. (Momenter i vurderingen er hvilke opplysninger som ble gitt fra oppdragsgiver og hva som var arbeidsopdraget. Var oppdraget av en slik art at oppdragstakeren hadde en undersøkelsesplikt?). Dersom det er flere «ansvarlige» for overtredelsen, kan pålegget rettes mot alle eller én enkelt. Oppdragsgiver og eier bør alltid underrettes med kopi av pålegget dersom pålegget rettes mot oppdragstaker.

2.7 Fremgangsmåte for pålegg om stans

Dersom et ulovlig forhold oppdages mens det fortsatt pågår, bør det pålegges stans. Dette for å begrense omfanget av ulovligheten og for å hindre eventuelle skadevirkninger på naturverdier eller risiko for dette.

Det vil ofte ikke være hensiktsmessig å forhåndsvarsle et pålegg om stans fordi det er ønskelig at virksomheten stanses med det samme for å begrense omfanget av ulovligheten og eventuelle skadevirkninger. Forvaltningsloven § 16 tredje ledd åpner for at forhåndsvarsling kan unnlates bl.a. når det er fare for at vedtaket ikke kan gjennomføres eller når varsel av andre grunner må anses åpenbart unødvendig.

Dersom pålegg om stans skal gjennomføres uten forhåndsvarsel, må en være sikker på at forholdet er ulovlig slik at en ikke risikerer å stanse lovlig virksomhet.

Dersom det i noen tilfeller likevel er hensiktsmessig å forhåndsvarsle et vedtak om stans, vises til kap. 2.8 om hva et forhåndsvarsel skal inneholde. I et forhåndsvarsel om stans, kan

det være nødvendig å gi den ansvarlige en kortere frist for å uttale seg enn i et forhåndsvarsel om retting.

2.7.1 Skriftlig vedtak om stans

Pålegg om stans er et enkeltvedtak og enkeltvedtak skal som hovedregel være skriftlige, jf. forvaltningsloven § 23. I en del tilfeller kan det være formålstjenlig å fatte vedtaket muntlig først og deretter nedtegne det skriftlig, se nærmere om dette i kap. 2.7.2.

Vedtak om stans skal inneholde:

- 1) Sakshistorikk: Bakgrunn og korrespondanse, herunder vedtak i saken.
- 2) Rettslig grunnlag: Informasjon om hvilke bestemmelser som er overtrådt, naturmangfoldloven § 69 første ledd og litt om innholdet i denne bestemmelsen.
- 3) Vurdering: Begrunnelse for hvorfor pålegget om stans gis.
- 4) Beskrivelse av pålegget: Hva kreves stanset?
- 5) Frist for stansing: skal stansing skje umiddelbart eller innen en frist? Vedkommende bør pålegges å varsle forvaltningsmyndigheten om når stansing er oppfylt.
- 6) Mulige konsekvenser av at pålegget ikke oppfylles.
- 7) Informasjon om klageadgangen, klagefrist, klageinstans og den nærmere fremgangsmåte ved klage i tråd med bestemmelsene om underretning om vedtak i forvaltningsloven § 27.
- 8) Adgangen til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter etter forvaltningsloven §§ 18 – 19.

Dersom det treffes et skriftlig vedtak om stans, kan det være hensiktsmessig å samtidig forhåndsvarsle et fremtidig pålegg om retting dersom det på dette tidspunktet er klart hvilke rettingstiltak som vil bli krevd og med hvilken frist. I kap. 2.8.1 er det veiledning om hva et forhåndsvarsel skal inneholde.

2.7.2 Muntlig stans på stedet

Etter forvaltningsloven § 23 skal et enkeltvedtak være skriftlig om det ikke av praktiske grunner vil være særlig byrdefullt for forvaltningsorganet. Når det haster med stans, kan pålegg om stans gis muntlig og senere nedtegnes skriftlig. Fordelen med dette er at det muntlige vedtaket får umiddelbar virkning.

Muntlig pålegg er ofte det mest praktiske. Ulovlige forhold oppdages ofte av Statens naturoppsyn på oppsyn eller ved undersøkelser av innkomne tips. Da kan pålegg om øyeblikkelig stans gis muntlig på stedet av naturoppsynet. Det skal i slike tilfeller muntlig opplyses om bakgrunn, rettslig grunnlag, mulige konsekvenser av ikke å følge pålegget og klageadgangen. Det må også opplyses om hvem i forvaltningen som kan kontaktes i anledning saken. Pålegget om stans bør deretter snarest mulig gjøres skriftlig.

Dersom pålegg om stans er gjort av Statens naturoppsyn i felt, skal dette varsles til forvaltningsmyndigheten for videre oppfølging derfra.

Et muntlig vedtak om øyeblikkelig stans kan også gjøres av forvaltningsmyndigheten som har myndighet til å treffe vedtak om dette (se kap. 2.5). Pålegget om stans bør også i slike tilfeller snarest mulig gjøres skriftlig. For nasjonalpark- og verneområdestyrer kan myndigheten til å pålegge stans delegeres fra styrene til forvalter jf. vedtektene for styrene.

Det er viktig at et pålegg om stans følges opp av forvaltningsmyndigheten, slik at det blir avklart hva som skjer videre med saken. Det må avklares om det skal kreves retting eller om vedkommende først skal gis anledning til å søke om tillatelse selv om et tiltak er utført/påbegynt.

2.8 Fremgangsmåte for retting

Et pålegg om retting skal følge reglene for enkeltvedtak etter forvaltningsloven.

2.8.1 Forhåndsvarsling av retting

Hovedregelen etter forvaltningsloven § 16 er at den ansvarlige skal forhåndsvarsles om at det vil komme et vedtak om retting. Hovedregelen er at forhåndsvarslet skal være skriftlig.

Forhåndsvarselet skal inneholde:

- 1) Bakgrunn for at pålegg vurderes
- 2) Rettslig grunnlag: Informasjon om hvilke bestemmelser som er overtrådt, naturmangfoldloven § 69 første ledd og litt om innholdet i denne bestemmelsen.
- 3) Tiltaket som vurderes pålagt, så konkret som mulig og med frist for gjennomføringen
- 4) Mulige konsekvenser av at pålegget ikke oppfylles (tvangsmulkt og direkte gjennomføring)
- 5) Frist for å uttale seg i saken, normalt 14 dager.

Dersom det er særlig byrdefullt å gi skriftlig underretning om retting, kan underretningen gis muntlig eller på annen måte, jf. forvaltningsloven § 16 andre ledd. Generelt sett må imidlertid forhåndsvarsel om retting være skriftlige.

I enkelte unntakstilfeller kan forhåndsvarsling unnlates og regler om dette finnes i forvaltningsloven § 16 tredje ledd. Forhåndsvarsel kan bl.a. unnlates når kravet til forhåndsvarsel fører til fare for at vedtaket ikke kan gjennomføres. Et eksempel på dette er at det haster å kreve retting for å hindre eller redusere skade på naturmangfoldet. Forhåndsvarsel kan også unnlates unntaksvis når vedkommende på annen måte har fått kjennskap til at vedtak skal treffes og har hatt rimelig foranledning og tid til å uttale seg eller varsel av andre grunner må anses åpenbart unødvendig.

2.8.2 Kravene til enkeltvedtak for retting

Hovedregelen er at pålegg om retting skal skje i et skriftlig vedtak.

Vedtaket skal inneholde informasjon om:

- 1) Sakshistorikk: Bakgrunn og korrespondanse, herunder vedtak i saken.
- 2) Rettslig grunnlag: Informasjon om hvilke bestemmelser som er overtrådt, naturmangfoldloven § 69 første ledd og litt om innholdet i denne bestemmelsen.
- 3) Vurdering: Begrunnelse for hvorfor pålegget gis.
- 4) Beskrivelse av pålegget: Hva kreves gjennomført? Dette må beskrives så klart og tydelig som mulig slik at ingen tvil oppstår om hva som konkret skal gjøres og hvordan. Dette er særlig viktig for å skape klarhet om når et rettingspålegg er oppfylt og for når eventuell løpende tvangsmulkt dermed kan opphøre.
- 5) Frist for gjennomføring: Det er viktig å fastsette en frist, fordi fristen får betydning for når forvaltningen kan iverksette nye tiltak som følge av at pålegget ikke er gjennomført (direkte gjennomføring eller tvangsmulkt). Fristen må være rimelig slik at den ansvarlige har en reell mulighet til å oppfylle pålegget. Vedkommende bør pålegges å varsle forvaltningsmyndigheten om når rettingspålegget er oppfylt, og dokumentere dette f.eks. gjennom bilder, video eller på annen etterrettelig måte. Ved mer kompliserte rettingspålegg bør befarer i fellesskap vurderes.
- 6) Mulige konsekvenser av at pålegget ikke oppfylles innen fastsatt frist. Disse er: Direkte gjennomføring på den ansvarliges regning og fastsettelse av tvangsmulkt.
- 7) Informasjon om klageadgangen, klagefrist, klageinstans og den nærmere fremgangsmåte ved klage i tråd med bestemmelsene om underretning om vedtak i forvaltningsloven § 27. Dersom et forhold kreves rettet med kort frist og før klagefristen går ut (eller klagen realitetsbehandles), må det i vedtaket tas med informasjon om at mottakeren har rett til å begjære oppsettende virkning (dvs. be om at gjennomføringen utsettes) etter forvaltningsloven § 42.
- 8) Adgangen til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter etter forvaltningsloven §§ 18 – 19.

2.8.3 Oppfølging etter at rettingsfristen er gått ut

Forvaltningsmyndigheten må etter at fristen i pålegget er gått ut følge opp saken og undersøke om rettingen er utført.

Dersom rettingen er utført som pålagt i vedtaket, bør forvaltningsmyndigheten følge opp med en bekreftelse på at rettingen er i samsvar med pålegget. Dette bør gjøres skriftlig slik at det blir en formell og dokumenterbar avklaring på at pålegget er etterkommet og gjennomført på riktig måte.

Dersom retting ikke utføres, eller bare delvis utføres, må det vurderes om forvaltningsmyndigheten skal igangsette tvangsmulkt eller om retting bør gjøres av forvaltningen selv på den ansvarliges regning, såkalt direkte gjennomføring.

Fremgangsmåten for tvangsmulkt er nærmere beskrevet i kap. 3 og direkte gjennomføring i kap. 4.

2.9 Retting/stans og anmeldelse/overtredelsesgebyr

Et pålegg om retting eller stans har som formål å få rettet opp og reversert det ulovlige forholdet. Selv om et ulovlig forhold anmeldes, kan og bør det derfor gis pålegg om retting og stans dersom forholdene ligger til rette for det.

Det samme gjelder dersom forvaltningen har krevd retting først. At det er stilt krav om retting har i utgangspunktet ikke betydning for om forholdet i tillegg bør anmeldes eller medføre et overtredelsesgebyr.

Et vedtak om retting kan likevel ha betydning ved straffeutmålingen eller utmålingen av et overtredelsesgebyr. Dersom forholdet anmeldes, bør det derfor i anmeldelsen opplyses om at pålegg er gitt og eventuelt om pålegget er gjennomført.

For overtredelsesgebyr, bør det som hovedregel tas stilling til om ulovligheten skal kreves rettet før det bes om at Miljødirektoratet ilegger overtredelsesgebyr. Se nærmere om dette i kap. 5.

3. Tvangsmulkt

3.1 Hva er tvangsmulkt

Naturmangfoldloven § 73 gir adgang til å fatte vedtak om tvangsmulkt. Tvangsmulkt er en pengebot som kan gis til den som ikke etterkommer et pålegg om retting. Formålet med tvangsmulkten er å legge press på den ansvarlige om å utføre rettingen i samsvar med pålegget. Mulkten kan gis som engangsbeløp som påløper når fristen for å gjennomføre vedtaket er oversittet eller som en løpende mulkt.

Det skal alltid være mulig for den ansvarlige å unngå tvangsmulkten ved å gjennomføre pålegget innen en fastsatt frist. Er fristen i vedtaket utløpt uten at forholdet er rettet, kan tvangsmulkt kreves fra dette og helt frem til rettingen er gjennomført. Tvangsmulkt løper ikke dersom etterlevelse av pålegget er umulig på grunn av forhold som ikke skyldes den ansvarlige.

Tvangsmulkten kan føles som en bot eller et gebyr, men regnes ikke som straff. Det betyr at det kan ilegges overtredelsesgebyr for ulovligheten som var grunnlaget for krav om retting eller at forholdet kan politianmeldes selv om det gis tvangsmulkt.

Vurderingen av om det skal fattes vedtak om tvangsmulkt bør som hovedregel tas uavhengig av om saken politianmeldelse eller besluttes å følge opp med overtredelsesgebyr.

3.2 I hvilke saker bør tvangsmulkt brukes?

I klare saker hvor et pålegg om retting ikke har blitt etterkommet, bør tvangsmulkt brukes i vid utstrekning for å få den ansvarlige til å gjennomføre rettingen. Informasjon om at tvangsmulkt kan benyttes dersom pålegget ikke utføres, eller et mer konkret forhåndsvarsel om tvangsmulkt, bør rutinemessig gis i vedtaket om retting for å opplyse tiltakshaver om virkningene av ikke å gjennomføre pålegget innen fastsatt frist.

Dersom et pålegg om retting er gitt, tilsier dette i seg selv at forvaltningsmyndigheten vurderer det som viktig at pålegget utføres av hensyn til verneverdiene, allmennpreventive hensyn, presedensvirkning el. Et pålegg om retting tilsier derfor at terskelen for å bruke tvangsmulkt bør være lav.

3.3 Hvem avgjør om tvangsmulkt skal ilegges?

Nasjonalpark- og verneområdestyrer, statsforvalteren, Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet har myndighet til å ilegge tvangsmulkt. Det vil imidlertid vanligvis være forvaltningsmyndigheten for verneområdet sin oppgave å påse at gitte pålegg blir fulgt og vurdere om det bør ilegges tvangsmulkt. Kommunen har ikke myndighet til å ilegge tvangsmulkt etter naturmangfoldloven.

3.4 Vilkår for tvangsmulkt

Vilkår for å anvende tvangsmulkt er:

1) Det foreligger overtredelse av en plikt

Plikten kan følge direkte av naturmangfoldloven eller være pålagt med hjemmel i naturmangfoldloven, forskrift eller enkeltvedtak med hjemmel i loven. Dette kan f.eks. være en plikt til å gjennomføre noe (f.eks. retting) eller en plikt til å avstå fra eller stanse noe (f.eks. pålegg om stans av et ulovlig tiltak).

2) Plikten må være klar og tydelig

Det skal ikke være tvil om hva den ansvarlige må gjøre for å oppfylle plikten. Tvangsmulkt kan derfor ikke fastsettes for å gjennomføre den generelle aktsomhetsplikten etter naturmangfoldloven § 6 uten at forvaltningen på forhånd har konkretisert i et pålegg hva den ansvarlige plikter å foreta seg for å overholde bestemmelsen.

3) Plikten må være mulig å overholde/oppfylle

Foreligger det tvil om hvorvidt det er mulig å oppfylle plikten, for eksempel på grunn av forhold utenfor den ansvarliges kontroll, bør tvangsmulkt ikke anvendes.

3.5 Fremgangsmåte for tvangsmulkt

Fastsetting av tvangsmulkt er enkeltvedtak og skal følge forvaltningslovens regler for enkeltvedtak med forhåndsvarsel og vedtak med klageadgang. Tvangsmulkten skal pålegges den ansvarlige for overtredelsen. Hvor en enkeltperson har handlet på vegne av en bedrift/selskap skal tvangsmulkten ilegges bedriften/selskapet.

3.5.1 Engangsbeløp eller løpende tvangsmulkt

Det finnes ulike former for tvangsmulkt: Tvangsmulkt kan fastsettes som et engangsbeløp som påløper når fristen for å gjennomføre vedtaket er oversittet eller som en løpende mulkt med et beløp som påløper per dag/uke/måned. Det er også mulig å kombinere de to tvangsmulktformene, for eksempel ved at det først fastsettes en engangsmulkt, som deretter går over til en løpende mulkt når fristen for engangsmulkten er utløpt.

3.5.2 Forhåndsvarsel av tvangsmulkt

Forhåndsvarselet må redegjøre for hva saken gjelder, jf. forvaltningsloven § 16. Det må klart angis hva den ansvarlige plikter å gjøre for å unngå at tvangsmulkt løper, fristen for gjennomføring og tvangsmulktens størrelse. Det anbefales at parten gis en frist på 1-2 uker for å komme med sine merknader til varselet, før et evt. vedtak fattes. Generell informasjon om forvaltningsmyndighetens adgang til å treffe vedtak om tvangsmulkt i selve det vedtaket som fastsetter plikten, tilfredsstillende ikke kravene til forhåndsvarsel.

Beløpets størrelse fastsettes etter en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle, men bør settes tilstrekkelig høyt til at den får ønsket effekt. Det kan sees hen til eksisterende praksis etter plan- og bygningsloven og forurensningsloven.

Det kan være hensiktsmessig å forhåndsvarsle tvangsmulkt i selve pålegget om retting, særlig dersom det er ønskelig at tvangsmulkten skal igangsettes så snart fristen for å rette er gått ut. De kravene som gjelder til et forhåndsvarsel, må i tilfelle fremgå av vedtaket og tiltakshaver må også ha anledning til å uttale seg til dette.

3.5.3 Vedtak om tvangsmulkt

Vedtaket om tvangsmulkt må klart angi hva parten må gjøre for å unngå at tvangsmulkt påløper, fristen for å utføre forpliktelsen og tvangsmulktens størrelse. Det må videre opplyses om adgangen til å påklage avgjørelsen.

Vedtak om tvangsmulkt kan påklages etter forvaltningslovens regler om klage over enkeltvedtak. Hovedregelen etter forvaltningsloven § 42 er at slik klage ikke gis oppsettende (utsettende) virkning. Dette betyr at tvangsmulkten løper, selv om vedtaket påklages, så lenge ikke noe annet er bestemt. Dersom det forvaltningsvedtak som tvangsmulkten er knyttet til påklages, og denne klagen gis oppsettende virkning, bør også tvangsmulktvedtaket utsettes til denne klagen er avgjort.

Klima- og miljødepartementet kan frafalle påløpt tvangsmulkt. Dette kan være aktuelt i særlige tilfeller.

3.5.4 Innkreving av tvangsmulkt

For at tvangsmulkten skal ha ønsket og følbart effekt av å ikke gjennomføre pålegget, er det viktig at tvangsmulkten innkreves. For dagmulker er det hensiktsmessig at dette gjøres jevnlig. For engangsmulker kan dette gjøres med en gang fristen for gjennomføring er utløpt. Statens Innkrevingsentral (SI) kan foreta slik innkreving, og senere inndriving dersom tvangsmulkten ikke betales. Dette forutsetter at statsforvalteren har avtale med SI for å gjennomføre dette. Hvis ikke må forvaltningsmyndigheten selv sende slik innkreving. Tvangsmulkten tilfaller Staten.

Dersom den ansvarlige ikke betaler tvangsmulkten ved innkreving fra SI, kan denne inndrives. Vedtak om tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg etter tvangsfullbyrdsloven (tvfl.) § 7-2 bokstav e). Dersom statsforvalteren har avtale med SI vil inndriving bli gjennomført derfra. Hvis det ikke foreligger slik avtale, må forvaltningsmyndigheten gjøre dette på egen hånd. Dette kan gjøres på følgende måte:

- utsendelse av to ukers varsel om forestående tvangsfullbyrding, jf. tvfl. § 4-18.
- deretter: begjæring om utlegg for namsmannen etter tvfl. § 7-3, første ledd
- namsmannen vil etter dette forelegge kravet for den ansvarlige med uttalefrist på 2 uker, før det tas utlegg. Utlegg forutsetter at namsmannen finner grunnlag for dette, og at det er verdier å ta utlegg i.

4. Direkte gjennomføring

4.1 Hva er direkte gjennomføring?

Direkte gjennomføring er forvaltningens adgang til selv å sørge for fysisk gjennomføring av pålegg etter naturmangfoldloven § 69 første ledd og § 70 andre ledd dersom pålegget ikke gjennomføres av den ansvarlige. Direkte gjennomføring kan også brukes når det haster å få gjennomført tiltak eller når det ikke kan påvises en ansvarlig.

Naturmangfoldloven § 71 regulerer adgangen forvaltningen har til selv å gjennomføre tiltakene og hjemmel til å kreve dekning av utgiftene til dette.

4.2 I hvilke saker bør vi bruke direkte gjennomføring?

Hovedregelen er at den ansvarlige for overtredelsen bør pålegges retting slik at vedkommende selv må sørge for gjenoppretting etter overtredelsen.

Tiltak det haster med å få gjennomført av hensyn til naturmangfoldet, kan imidlertid gjennomføres direkte av forvaltningen uten pålegg om retting først. I en konkret vurdering av om en skal bruke direkte gjennomføring uten pålegg, må det legges vekt på hvor mye det haster, hvor stor skade som kan oppstå og hvor stor interesse den ansvarlige må antas å ha i selv å gjennomføre tiltakene.

Direkte gjennomføring bør også gjennomføres der det ikke kan påvises en ansvarlig, f.eks. fjerning av ulovlig henlagte gjenstander som ikke har en påviselig eier.

Dersom et pålegg om retting ikke er gjennomført, selv etter bruk av tvangsmulkt, vil dette tale for direkte gjennomføring.

4.3 Hvem avgjør om det skal utføres direkte gjennomføring?

Nasjonalpark- eller verneområdestyrer, statsforvalteren, Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet har myndighet til å iverksette direkte gjennomføring. De fleste påleggene etter naturmangfoldloven § 69 vil være gitt av forvaltningsmyndigheten for verneområdet og det vil da vanligvis være forvaltningsmyndigheten sin oppgave å påse at gitte pålegg blir etterlevd. Dersom påleggene ikke blir fulgt opp av den ansvarlige, må samme myndighet vurdere direkte gjennomføring.

I noen tilfeller kan det være aktuelt å bruke adgangen til direkte gjennomføring uten at det er gitt et pålegg til den ansvarlige i forkant. Forvaltningsmyndigheten vil som regel ha kjennskap til det ulovlige forholdet og er den myndigheten som oftest er nærmest til å vurdere spørsmålet om direkte gjennomføring uten foregående pålegg. Statsforvalteren, Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet, kan imidlertid også iverksette direkte gjennomføring, men det forutsettes kontakt med forvaltningsmyndigheten for verneområdet før dette besluttes.

4.4 Vilkår for direkte gjennomføring

Som hovedregel forutsetter adgangen til direkte gjennomføring at det er gitt et pålegg om retting som den ansvarlige ikke har oppfylt innen fristen, for eksempel at det er gitt pålegg om rivning av et ulovlig byggverk som ikke er etterkommet.

Det er to alternative unntak fra hovedregelen om at det må være gitt et pålegg til den ansvarlige:

- 1) det haster med å gjennomføre tiltaket av hensyn til naturmangfoldet, for eksempel for å hindre eller redusere skade på naturmangfoldet
- 2) det kan ikke påvises noen ansvarlig som et pålegg kan rettes mot.

I disse tilfellene kan direkte gjennomføring foretas, selv om det ikke er gitt et pålegg om retting i forkant.

4.5 Fremgangsmåte for direkte gjennomføring

Avhengig av hva slags type gjenopprettingstiltak som er aktuelt, må det vurderes om tiltaket kan gjøres av forvaltningen selv (saksbehandler eller forvalter), av Statens naturoppsyn etter avtale eller om det bør anskaffes en ekstern oppdragstaker. Reglene om offentlige anskaffelser skal i tilfellet benyttes for sistnevnte tilfelle.

Beslutning om direkte gjennomføring er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven og skal som utgangspunkt *forhåndsvarsles*, jf. forvaltningsloven § 16 og tilfredsstillende kravene i forvaltningsloven kap. V. Er det særlig byrdefullt å gi skriftlig forhåndsvarsel, kan underretning gis muntlig eller på annen måte.

Det finnes imidlertid flere unntak fra kravet om forhåndsvarsling i forvaltningsloven § 16 tredje ledd, som kan være aktuelle i en sak om direkte gjennomføring. I praksis vil det ikke være aktuelt med forhåndsvarsling når det haster å få gjennomført rettingen eller når det ikke kan påvises en ansvarlig. I hastetilfeller bør det likevel vurderes å gi muntlig underretning der tiltakshaver er kjent.

Vedtaket om direkte gjennomføring skal som hovedregel gis skriftlig. Det er unntak fra kravet om skriftlighet når det av praktiske grunner vil være særlig byrdefullt for forvaltningsorganet, jf. forvaltningsloven § 23. Terskelen for hva som er særlig byrdefullt skal samtidig ikke være for høy i slike saker, men må vurderes ut fra forholdene i den enkelte sak. Selve vedtaket kan da ligge i den eksplisitte handlingen eller ved at tiltaket gjennomføres. Dersom vedtaket ikke treffes skriftlig med underretning til den ansvarlige, kan den ansvarlige kreve at vedtaket nedtegnes skriftlig, jf. forvaltningsloven § 27.

Vedtaket kan påklages på vanlig måte (også dersom det ikke er fattet skriftlig) innen tre uker. Dersom et vedtak påklages, bør det vurderes om gjennomføring av vedtaket kan utsettes til klagen er behandlet, jf. forvaltningsloven § 42. Skjer gjennomføringen før klagesaken er avgjort, får klageinstansens vedtak bare betydning ved at den ansvarlige fritas for dekning av utgifter.

4.6 Dekning av utgifter ved direkte gjennomføring

Utgifter ved direkte gjennomføring kan kreves dekket av den ansvarlige, jf. naturmangfoldloven § 71 andre ledd. Kravet er tvangsgrunnlag for utlegg.

I praksis må forvaltningen i første omgang betale utgiftene selv. Utgiftene kan kreves tilbakebetalt av den ansvarlige i etterkant. Regninger som påløper ved gjennomføringen, kan altså ikke fortløpende sendes den ansvarlige. Dette betyr at forvaltningsmyndigheten selv må ha penger til å kunne dekke disse utgiftene i første omgang før direkte gjennomføring igangsettes. Det kan videre ta noe tid før innkreving av forvaltningens utlegg finner sted dersom den ansvarlige ikke betaler frivillig.

De utgiftene forvaltningen i ettertid kan kreve dekket er nødvendige og forsvarlige utgifter. Hva som er nødvendig og forsvarlig, må vurderes innenfor den tid man har til rådighet for å skaffe oppdragsmottakere, maskiner og lignende og det må utvises et fornuftig skjønn. Eksempler på hva som kan kreves dekket er vederlag til oppdragsmottakere, overtidsutbetaling, materiellutgifter og erstatning for bruk av andres eiendom. Administrasjonskostnader kan ikke kreves dekket.

Så snart det økonomiske kravet er klarlagt, sendes et spesifisert og begrunnet krav om betaling til den ansvarlige. Det bør gis en betalingsfrist på ca. 3 uker. Kravet om utgiftsdekning er ikke et enkeltvedtak, og kan ikke påklages, men det kan prøves av domstolen.

Dersom betaling ikke skjer innen fristen bør følgende gjøres:

- utsendelse av to ukers varsel om forestående tvangsfullbyrding, jf. tvangsfullbyrdsloven (tvfl.) § 4-18.
- deretter; begjæring om utlegg for namsmannen etter tvfl. § 7-3 første ledd
- namsmannen vil etter dette forelegge kravet for den ansvarlige med uttalefrist på 2 uker, før det tas utlegg. Utlegg forutsetter at namsmannen finner grunnlag for dette og at det er verdier å ta utlegg i.

4.7 Politibistand i konfliktfylte saker

Dersom den tiltaket retter seg mot, fysisk motsetter seg direkte gjennomføring eller nekter å etterkomme et pålegg om å stanse virksomheten, kan forvaltningsmyndigheten ikke selv gripe fysisk inn. I slike situasjoner må myndighetene be om assistanse fra politiet.

I svært konfliktfylte saker vil man kunne få bistand fra politiet i forbindelse med direkte gjennomføring dersom berørt part fysisk motsetter seg dette, jf. politiloven § 2 første ledd,

pkt. 5-6. Man bør da ha etablert forhåndskontakt med politiet, slik at de kjenner saken og på forhånd har fått anledning til å vurdere grunnlaget for bistand under gjennomføringen.

5. Overtredelsesgebyr

5.1 Hva er overtredelsesgebyr?

Overtredelsesgebyr kan gis for overtredelser i verneområder etter nærmere regler i naturmangfoldloven § 74. Forvaltningsloven kap. IX har generelle regler om bruk av overtredelsesgebyr som supplerer naturmangfoldloven § 74.

Overtredelsesgebyr er en administrativ sanksjon, men regnes som straff etter Den europeiske menneskerettskonvensjon. Overtredelsesgebyr er et alternativ til å politianmelde en ulovlig handling. Overtredelsesgebyr kan ilegges i tillegg til forvaltningstiltak som stans, retting og tvangsmulkt.

Bruk av overtredelsesgebyr skal bidra til å skape respekt for regelverket og ilegges ut fra individual- og allmennpreventive hensyn. Overtredelsesgebyr skal brukes på overtredelser som isolert sett vurderes som mindre alvorlige.

5.2 I hvilke saker bør vi ilegge overtredelsesgebyr?

5.2.1 Mindre alvorlige overtredelser

Det er forutsatt at overtredelsesgebyr skal forbeholdes overtredelser som isolert sett vurderes som mindre alvorlige overtredelser. Omfattende brudd på loven, forskrifter eller tillatelser, vil være så alvorlige at de bør følges opp med politianmeldelse.

Som mindre alvorlig overtredelser regnes formalovertredelser, (mindre) brudd på vilkår i tillatelser og overtredelser av lite omfang og som er uten eller med svært små konsekvenser for natur eller dyreliv.

Overtredelsesgebyr kan vurderes når allmennprevensjonen vurderes tilstrekkelig ivaretatt gjennom overtredelsesgebyr, f.eks. fordi et raskt og følbart gebyr vurderes mer hensiktsmessig enn et forelegg som kommer på et senere tidspunkt.

5.2.2 Sakstyper

Overtredelsesgebyr kan brukes som reaksjonsform på de fleste sakstypene forutsatt at overtredelsen vurderes som mindre alvorlig. Det er bl.a. ilagt overtredelsesgebyr for ulovlig

bruk av droner, ferdsel i områder med ferdselsforbud, brudd på vilkår i byggetillatelse, hogst, samt ved brudd på søknadsplikten hvor det i ettertid er gitt tillatelse.

Likebehandlingsprinsippet innebærer at like saker skal behandles likt. Ulovlig bruk av droner og ferdsel i ferdselsforbudsområder er eksempler på overtredelser hvor skyldgraden og karakteren av overtredelsens er relativt lik i mange saker. Disse sakene ønsker vi derfor at oversendes Miljødirektoratet for vurdering av overtredelsesgebyr fremfor å politianmeldes. Dersom det er skjerpene omstendigheter ved overtredelsen, kan det likevel være grunn til å anmelde forholdet, noe som kan vurderes av Miljødirektoratet i den enkelte sak.

Overtredelsesgebyr bør ikke benyttes på forsettlige overtredelser. Skyldgraden tilsier da som oftest at forholdet bør politianmeldes ut fra preventive grunner. Overtredelser vil være forsettlige dersom det er gitt avslag på en søknad og tiltaket likevel gjennomføres.

Når det er utført et søknadspliktig tiltak uten at det foreligger en tillatelse i forkant, kan overtredelsesgebyr ilegges dersom vedkommende får etterfølgende tillatelse. I slike tilfeller foreligger et brudd på søknadsplikten.

Videre kan det vurderes å ilegge overtredelsesgebyr for et forhold som er henlagt av politiet pga. manglende kapasitet eller når politiet har henlagt saken for overføring til forvaltningen for oppfølging med overtredelsesgebyr.

Det kan ikke gis overtredelsesgebyr for manglende oppfølging av pålegg om retting etter § 69. Det skyldes at naturmangfoldloven § 74 ikke gir adgang til å ilegge gebyr for brudd på vedtak etter § 69.

5.3 Hvem treffer vedtak om overtredelsesgebyr?

Miljødirektoratet er delegert myndighet til å ilegge overtredelsesgebyr etter naturmangfoldloven § 74. Myndigheten er ikke videredelegert til andre forvaltningsorganer. Dette skyldes at ordning med overtredelsesgebyr i verneområder er ny og at det er behov for å utvikle en ensartet praksis på området.

Dersom forvaltningen blir kjent med overtredelser som bør følges opp med overtredelsesgebyr, må saken oversendes til Miljødirektoratet. I kapittel 5.10 gis det veiledning om hva som bør gjøres før oversendelse av saken og hvilke opplysninger og dokumenter som må være med i oversendelsen.

5.4 Hvem kan pålegges overtredelsesgebyr?

Sanksjonen kan pålegges den som er skyld i en overtredelse. Både fysiske og juridiske personer, dvs. både privatpersoner og foretak, organisasjoner ol, kan ilegges overtredelsesgebyr. Forvaltningsorganer anses som juridiske personer og kan ilegges overtredelsesgebyr på samme måte som foretak.

Er overtredelsen begått av en arbeidstaker innenfor rammen av tjenesten, ilegges arbeidsgiver overtredelsesgebyret.

I oppdragsforhold, kan overtredelsesgebyr ilegges både oppdragsgiver og oppdragstaker dersom vilkårene er oppfylt for begge. Det er gitt veiledning om dette i kap. 5.5.5.

5.5 Straffbarhetsvilkårene

Overtredelsesgebyr regnes som straff og de fire straffbarhetsvilkårene i strafferetten må være oppfylt for at overtredelsesgebyr skal kunne ilegges. Dette gjelder følgende vilkår:

- 1) handlingen må bryte en lov- eller forskriftsbestemmelse, eller en bestemmelse/vilkår i enkeltvedtak med hjemmel i forskrift eller lov
- 2) det må ikke foreligge en straffrihetsgrunn
- 3) overtrederen må ha skyldevne
- 4) overtrederen må ha utvist tilstrekkelig skyld (uaksomhet eller forsett)

5.5.1 Brudd på bestemmelser

Det må foreligge en overtredelse, det vil si at det er foretatt en handling som bryter med bestemmelser i naturmangfoldloven, verneforskrifter eller bestemmelser/vilkår i enkeltvedtak etter dette regelverket. Den enkelte skal vite hva man kan straffes for og i strafferetten gjelder det et klarhetsprinsipp. Det innebærer bl.a. at forbudsbestemmelsen som er overtrådt må være tilstrekkelig klar. Tilsvarende kan vi bare ilegge gebyr for brudd på vilkår i en tillatelse dersom vilkårene er tilstrekkelig klare.

5.5.2 Det må ikke foreligge straffrihetsgrunn

Det følger av straffeloven at noen situasjoner er så spesielle at handlinger som normalt ville være ulovlige kan gjennomføres uten at man kan straffes. Disse situasjonene er regulert i straffeloven § 17 om nødrett, § 18 om nødverge og § 19 om selvtekt.

5.5.3 Overtrederen må ha skyldevne

I straffeloven § 20 er det to vilkår som være oppfylt for at personen som har begått det ulovlige skal ha skyldevne:

- vedkommende må være over 15 år, se straffeloven § 20 første ledd
- det må ikke foreligge en utilregnelighetsgrunn som nevnt i straffeloven § 20 andre ledd

5.5.4 Overtrederen må ha utvist tilstrekkelig skyld

Vi må vite hvem som er skyld i overtredelsen og hvem et gebyr skal rettes mot.

Overtredelsesgebyr kan bare ilegges den eller de som har utvist tilstrekkelig skyld. Fysiske personer må ha handlet forsettlig eller uaktsomt. For foretak og andre juridiske personer gjelder det også et krav om at den som har handlet på foretakets vegne har opptrådt forsettlig eller uaktsomt.

Det er i mange saker åpenbart hvem som har skyld i overtredelsen og som et gebyr skal rettes mot. I andre saker kan dette være mer krevende å vurdere fordi det er flere som er involvert i hendelsen.

Særlig om oppdragsforhold

Tiltakshaver som har fått en tillatelse kan ha brukt en entreprenør til å utføre tiltaket. Dersom tiltaket bryter med tillatelsen og vilkårene for denne, er spørsmålet hvem av dem som har opptrådt uaktsomt eller forsettlig. Er det tiltakshaver som tillatelsen er utstedt til og som har igangsatt tiltaket? Eller er det utførende entreprenør, eller er eventuelt begge parter som har skyld i overtredelsen?

Svaret på spørsmålet blir hvem av dem som kan klandres for overtredelsen. Dette må vurderes på bakgrunn av opplysninger og dokumentasjon (bevisene) som foreligger i saken. Tiltakshaver kan ha vært aktsom og gjort det han kan for å få entreprenøren til å utføre oppdraget i tråd med tillatelsen: Han har f.eks. informert om at tiltaket skal utføres i et verneområde og må gjøres i henhold til tillatelsen, gitt kopi av denne til å ha med i felt, og foretatt befaringsammen med entreprenøren. Dersom entreprenøren likevel utfører i strid med vilkårene, og ulovligheten dermed skyldes at entreprenøren uaktsomt eller forsettlig har utført tiltaket i strid med oppdraget og tillatelsen, taler mye for at tiltakshaver ikke kan straffes. I slike tilfeller kan entreprenøren være den som bør ilegges et overtredelsesgebyr.

5.6 Foreldelse

Overtredelsesgebyr kan bare ilegges for overtredelser som ikke er foreldet. Det er en foreldelsesfrist på 2 år etter naturmangfoldloven § 74 for illeggelse av overtredelsesgebyr.

Foreldelsesfristen regnes fra tidspunktet den ulovlige handlingen er slutført. Dette gjelder også for ulovlige byggetiltak, hvor det avgjørende blir når byggearbeidene er slutført. Foreldelsesfristen avbrytes ved at det gis forhåndsvarsel eller fattes vedtak om overtredelsesgebyr.

5.7 Fakta må være klart og dokumenterbart

Beviskravet for de faktiske forholdene som legges til grunn for overtredelsesgebyret er som hovedregel *klar sannsynlighetsovervekt*. Dette betyr at overtredelsesgebyr bare kan brukes når det er relativt enkelt å klarlegge de faktiske forholdene.

De faktiske opplysningene som er grunnlaget for å ilegge en sanksjon må være avklart og det må på bakgrunn av bevisene foreligge klar sannsynlighetsovervekt for at gjerningspersonen har gjort den ulovlige handlingen og at det er utvist tilstrekkelig grad av skyld. Vi kan ikke ilegge gebyr basert på antakelser eller påstander.

Vi må kunne dokumentere:

- a) overtredelsen – hva er gjort og hvor
- b) når den er begått for å avklare at forholdet ikke er foreldet
- c) av hvem

Dokumentasjon kan være rapport fra Statens naturoppsyn eller rapporter fra befaringsforvaltningsmyndigheten har gjennomført. Bilder som dokumenterer forholdet, bør være en del av denne dokumentasjonen. Dersom det er hentet bevis/dokumentasjon fra nettet, må det tas skjermdumper for å sikre bevisene. Tips fra publikum må sjekkes og følges opp med befaringsrapport el.

5.8 Hvilke undersøkelser kan gjøres av forvaltningen?

Dersom forvaltningsmyndigheten blir oppmerksom på et forhold som kan være gjort i strid med regelverket eller tillatelser, er det forvaltningsmyndighetens oppgave å klarlegge dette nærmere.

Forvaltningen kan gjøre undersøkelser for å klarlegge om det er begått en overtredelse, omfanget av overtredelsen, virkninger på verneverdiene og hvem som har utført handlingen. Dette er nødvendig for å kunne gjennomføre forvaltningstiltak og for senere å vurdere om en overtredelse bør føre til sanksjoner.

Det følger av straffeprosessloven § 225 at "Etterforskning utføres av politiet". Forvaltningen skal altså ikke etterforske, dette tilligger politiet som utfører etterforskning innenfor de rammene som gjelder for avhør, sikring av bevis, øvrige undersøkelser osv.

Forvaltningen kan imidlertid alltid som et ledd i sine undersøkelser:

- 1) innhente opplysninger ved søk i databaser, som f.eks. grunnboken
- 2) dokumentere tiltaket gjennom bilder, kartfesting etc.
- 3) snakke med grunneier, tiltakshaver og andre for å finne ut om det har skjedd noe ulovlig, og for å kunne ta stilling til om det er noe som skal pålegges rettet eller følges opp i sanksjonssporet.

Dersom det i en samtale blir tydelig at det foreligger en ulovlig handling som det er aktuelt å gi vedkommende en sanksjon for, skal forvaltningsmyndigheten opplyse om at det kan foreligge en rett for vedkommende til å forholde seg taus, se nærmere om dette i kap. 5.9 om vernet mot selvinkriminering.

Det er viktig å være oppmerksom på at naturmangfoldloven bestemmelser om granskning (§ 64) og pålegg om å gi opplysninger (§ 65) er delegert til Miljødirektoratet for å gi Statens naturoppsyn de nødvendige fullmaktene i kontrollsituasjoner. Forvaltningsmyndigheten er ikke tilsynsmyndighet og har ikke myndighet etter disse lovbestemmelsene.

Forvaltningsmyndigheten kan derfor ikke foreta granskning eller pålegge noen å gi opplysninger. Undersøkelser og spørsmål som stilles fra forvaltningsmyndigheten må derfor baseres på frivillighet hos den man snakker med.

Ettersom forvaltningens mulighet for undersøkelser vil være utilstrekkelige i noen saker, kan det være nødvendig å anmelde forholdet til politiet. Forholdet må anmeldes dersom det er behov for etterforskning for å avklare faktum eller for å avklare hvem et gebyr skal rettes mot (enten fordi gjerningspersonen er ukjent eller det er behov for å avklare ansvarsforholdet mellom flere involverte). Dette gjelder også selv om overtredelsesgebyr vurderes som en riktig sanksjon. Politiet kan etter å ha etterforsket saken, henlegge saken for overføring til forvaltningen for ileggelse av overtredelsesgebyr etter straffeprosessloven § 71c. I en anmeldelse av slike saker bør det da signaliseres at overtredelsesgebyr kan være aktuelt når saken er etterforsket og at det bør tas kontakt med Miljødirektoratet for nærmere dialog om dette.

5.9 Særlig om vernet mot selvinkriminering

Selvinkrimineringsvernet er retten til å forholde seg taus og ikke måtte bidra til egen domfellelse, dvs. en rett til å nekte å svare på spørsmål eller gi opplysninger på annen måte dersom dette kan utsette vedkommende for straff.

Det følger av forvaltningsloven § 48 at forvaltningen plikter til å orientere om selvinkrimineringsvernet i tilfeller der det kan foreligge en taushetsrett. I lovbestemmelsen står det at i *en sak om administrativ sanksjon skal forvaltningsorganet gjøre parter som det er aktuelt for, oppmerksom på at det kan foreligge en rett til ikke å svare på spørsmål eller utlevere*

dokumenter eller gjenstander når svaret eller utleveringen vil kunne utsette vedkommende for administrativ sanksjon eller straff.

En kort, generell veiledning vil normalt være tilstrekkelig. En slik begrenset orientering gjør at parten blir oppmerksom på sine rettigheter.

Grensen for når man plikter å orientere om vernet kan være vanskelig å trekke. Plikten til å orientere gjelder bare overfor parter som står i en situasjon der vernet mot selvkriminering faktisk vil slå inn. Dvs. at man mistenker at vedkommende man ber om opplysninger fra kan ha gjort noe straffbart, og bruddet tenkes fulgt opp med en straffesanksjon gjennom anmeldelse eller gebyr. Dette er som regel på det tidspunkt en sak går over fra å være en ordinær forvaltningssak til å bli en sak om overtredelsesgebyr. Stiller man spørsmål utelukkende for å avklare et pålegg om retting og hvem dette skal rettes mot, trer vernet og dermed orienteringsplikten, ikke inn. Dersom det senere kommer frem opplysninger som gjør saken mer alvorlig og endrer vurderingen av hvilke tiltak det ulovlige forholdet skal følges opp med, vil plikten til å orientere gjelde fra dette tidspunktet.

Er man derimot på et felt hvor man vet at anmeldelse eller gebyr er sannsynlig, inntreer plikten, og vedkommende skal orienteres om at han kan ha rett til å forholde seg taus eller ikke måtte utlevere dokumenter eller lignende.

Hva hvis man har innhentet opplysninger, men ikke informert om vernet? Forklaringer/bevis som er innhentet i strid med selvkrimineringsvernet kan medføre at bevisene anses som ulovlig innhentet og ikke kan brukes, men det er ingen automatikk i dette. Det vil bero på en samlet vurdering og i praksis blir det ofte avgjørende hvilke andre bevis man har. Denne vurderingen tas av politi/domstol, og i første omgang av Miljødirektoratet når det gjelder saker om overtredelsesgebyr. Manglende orientering får dermed ingen betydning for om en sak bør anmeldes eller sendes Miljødirektoratet for vurdering av gebyr. Det er imidlertid viktig at det opplyses om at opplysninger er innhentet uten at man informerte om selvkrimineringsvernet.

5.10 Oversendelse av saker for overtredelsesgebyr til Miljødirektoratet

Dersom forvaltningsmyndigheten blir kjent med overtredelser som bør følges opp med overtredelsesgebyr, bør saken oversendes til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet avgjør i det enkelte tilfellet om overtredelsesgebyr bør ilegges som reaksjon. Miljødirektoratet kan også ilegge overtredelsesgebyr på eget initiativ.

5.10.1 Hvem kan oversende en sak om overtredelsesgebyr?

Nasjonalpark- og verneområdestyrer, statsforvalter og kommuner med forvaltningsmyndighet for verneområder kan sende saker til Miljødirektoratet for bruk av overtredelsesgebyr.

Særlig om nasjonalpark- og verneområdestyrer

For nasjonalpark- og verneområdestyrer er det styrene som beslutter om en sak skal oversendes til Miljødirektoratet med sikte på overtredelsesgebyr. Styrene kan delegere til sine forvaltere myndighet til å sende over saker til Miljødirektoratet uten styrebehandling. Dette bør gjøres for å sikre en rask oppfølging av ulovlighets saker.

Dersom saken skal legges frem for styret, kan den legges frem med en innstilling fra forvalter som i andre saker. Styrets konklusjon vedørende om en sak skal oversendes for overtredelsesgebyr, vil være en beslutning i styret, men ikke et enkeltvedtak (og kan derfor ikke påklages).

5.10.2 Før oversendelse av saken

Forvaltningsmyndigheten kan ta kontakt med Miljødirektoratet for enkle forhåndsavklaringer av om en sak er egnet for overtredelsesgebyr.

Beslutningen av om det bør ilegges gebyr avgjøres av Miljødirektoratet etter at det er sendt en formell henvendelse om saken og vi har gått gjennom de skriftlige dokumentene.

Før saken oversendes til Miljødirektoratet må forvaltningsmyndigheten ha vurdert om det skal gjøres forvaltningstiltak som nevnt i kap. 1.3. Vi forutsetter at et pågående ulovlig forhold er stanset før saken vurderes for overtredelsesgebyr. Spørsmålet om et forhold skal rettes bør også avklares og igangsettes av forvaltningsmyndigheten før saken oversendes til Miljødirektoratet for overtredelsesgebyr. Når det er varslet et krav om retting, kan prosessen med å ilegge et overtredelsesgebyr gå parallelt med rettingssaken.

Miljødirektoratet ønsker at overtredelser følges opp raskt, slik at et eventuelt overtredelsesgebyr ikke kommer for lenge etter at overtredelsen er utført. Dette vil virke mer preventivt enn om overtredelsesgebyret kommer lenge etter at lovbruddet er gjennomført.

5.10.3 Hva skal oversendes?

I oversendelsen må det gis opplysninger som har betydning for vurderingen av om det kan og bør ilegges overtredelsesgebyr. Oversendelsen bør som hovedregel unntas offentlighet etter offentleglova § 24 annet ledd.

All informasjon som opplyser saken, skal følge oversendelsen til Miljødirektoratet. Oversendelsesbrevet kan vise til andre dokumenter som oversendes, men må inneholde informasjon om de meste sentrale forholdene.

I oversendelsesbrevet må følgende informasjon gis:

- hva som har skjedd, når, hvor og av hvem
- hvilken bestemmelse (eventuelt vilkår i en tillatelse) som er brutt
- navn og kontaktinformasjon på den/de som har begått handlingen
- kort om bevisene i saken
- hvordan forvaltningsmyndigheten vurderer alvorlighetsgraden av overtredelsen, f.eks. konsekvenser
- informasjon om hvordan overtredelsen er fulgt opp med forvaltningstiltak, f.eks. om det er gitt pålegg om retting eller om det er gitt eller aktuelt med etterfølgende tillatelse.

Følgende dokumenter vedlegges:

- rapport fra tilsyn, dokumentbevis, bilder, kartfestinger ol. Alle dokumenter må være datert, herunder også bilder dersom det oversendes bildefiler
- vedtak og korrespondanse i saken.

Overtrederen skal ikke ha kopi av oversendelsen eller varsles på dette stadiet. Miljødirektoratet vil forhåndsvarsle overtrederen dersom vi går videre med en sak om overtredelsesgebyr.

5.10.4 Miljødirektoratets vurdering av saken

Miljødirektoratet vurderer konkret for hver enkelt sak om vilkårene for å ilegge overtredelsesgebyr er oppfylt. Vi vil vurdere om det foreligger et avklart faktum og bevissituasjon som viser at den aktuelle overtrederen har begått den konkrete handlingen med uaktsomhet eller forsett, og at forholdet ikke er foreldet.

Vi må også forsikre oss om at bestemmelsen eller enkeltvedtaket som er overtrådt er tilstrekkelig klart.

Videre vil Miljødirektoratet vurderer om det er forholdsmessig å ilegge overtredelsesgebyr og om saken er så alvorlig at den må anmeldes.

Dersom Miljødirektoratet ikke går videre med saken, blir forvaltningsmyndigheten orientert om dette og bakgrunnen for beslutningen.

5.11 Saksbehandlingen ved overtredelsesgebyr

Miljødirektoratet sørger for saksbehandlingen i en sak om overtredelsesgebyr.

Overtrederen vil få et forhåndsvarsel og mulighet til å uttale seg før det gis et vedtak om å ilegge overtredelsesgebyr. Ileggelse av overtredelsesgebyr er et enkeltvedtak som kan påklages av den som får gebyret. Klima- og miljødepartementet er klagemyndighet for vedtak om overtredelsesgebyr.

Forvaltningsmyndigheten får kopi av forhåndsvarsel og vedtak i saken.

5.12 Overtredelsesgebyrets størrelse

Miljødirektoratet utmåler overtredelsesgebyrene individuelt etter forskrift 11. desember 2020 nr. 2726 om øvre ramme for overtredelsesgebyr etter naturmangfoldloven § 74.

I forskriften er det fastsatt at overtredelsesgebyr ikke skal overstige seks ganger folketrygdens grunnbeløp for foretak og to ganger folketrygdens grunnbeløp for fysiske personer. Overtredelsesgebyrene vil som oftest ligge langt under de foreslåtte maksimale grensene ettersom de alvorligste overtredelsene vil følge straffesporet.

Utmåling av overtredelsesgebyr skjer på bakgrunn av en helhetsvurdering. I vurderingen av overtredelsesgebyr mot fysiske personer kan det blant annet legges vekt på overtredelsens omfang og virkninger, fordeler som er eller kunne vært oppnådd ved lovbruddet, samt overtrederens skyld og økonomiske evne, jf. forvaltningsloven § 46.

Momenter som kan vektlegges i utmålingen av overtredelsesgebyr for foretak følger av forvaltningsloven § 46 annet ledd. Det kan bl.a. legges vekt på om overtredelsen er begått for å fremme foretakets interesser, om foretaket har hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen, om det foreligger gjentakelse og foretakets økonomiske evne.

Miljødirektoratet har i sin praksis sett hen til politiets bøtenivå for overtredelser. Overtredelsesgebyret skal virke tilstrekkelig preventivt, samtidig som gebyret skal være forholdsmessig tatt i betraktning overtredelsens omfang og virkninger.

6. Anmeldelse

6.1 Generelt om politianmeldelse

De alvorlige overtredelsene skal følges opp med politianmeldelse. Forvaltningen må vurdere konkret i hver enkelt sak om en overtredelse er så alvorlig at den bør følges opp med politianmeldelse.

Begrunnelsen for å bruke politianmeldelse i disse sakene, er først og fremst den sterke allmennpreventive effekten dette har, ved at straffen virker avskrekkende på andre som får

høre om saken. Straffen kan også ha individualpreventiv effekt, ved at den som straffes ikke begår nye overtredelser i fremtiden.

Det kan ikke ilegges overtredelsesgebyr dersom en sak politianmeldes. Videre kan en sak som det er ilagt overtredelsesgebyr for, ikke politianmeldes. Dette skyldes at begge sanksjonene regnes som straff og at det er et forbud mot dobbeltstraff. Det er først og fremst alvorlighetsgraden som avgjør om et forhold bør politianmeldes eller føre til overtredelsesgebyr.

Politianmeldelse stenger ikke for andre forvaltningstiltak som stans, retting, direkte gjennomføring og bruk av tvangsmulkt. Forvaltningen bør som hovedregel ikke legge sine forvaltningstiltak på vent i påvente av at en straffesak blir avgjort. Det er tvert imot viktig at f.eks. vedtak om retting gis så snart som mulig, der forvaltningen mener dette skal gjøres. Forvaltningen må gjøre sine vurderinger uavhengig av de strenge krav til bevisvurdering som gjelder i strafferetten.

6.2 Overtredelser som bør anmeldes

Det må foretas en konkret vurdering av om en overtredelse bør føre til politianmeldelse eller overtredelsesgebyr. De alvorlige overtredelsene skal alltid politianmeldes ettersom bruk av overtredelsesgebyr vil være en for mild reaksjon og gir en uheldig signaleffekt i slike saker.

Det er for forvaltningen avgjørende å ha kontroll med naturinngrep, arealendringer og motorferdsel for å kunne forvalte verneområdene på en slik måte at verneformålet ivaretas. Ulovlige irreversible naturinngrep og arealendringer, samt overtredelser av motorferdselsforbud bør derfor som hovedregel anmeldes. Ved brudd på vilkår i tillatelser vil valg av sanksjon kunne vurderes ut fra omfang av skade.

Generelt bør saken anmeldes hvor ett eller flere av disse momentene er til stede:

- **Omfattende brudd på lov/forskrift/tillatelse**

Hva slags type brudd er det? Hvor alvorlig er bruddet? Er det flere lovbrudd samtidig? Overtredelsens art eller antall brudd på en verneforskrift kan tilsi at overtredelsen anses som alvorlig.

- **Overtredelsen har store konsekvenser for naturmangfoldet eller risiko for dette**

Hvilke konsekvenser har lovbruddet for naturmangfoldet? Kunne lovbruddet fått store konsekvenser? Forholdet skal anmeldes når overtredelsen har medført irreversibel skade eller skade det tar lang tid å reparere. Det samme gjelder i tilfeller hvor det ikke har intrådt skade, men dette skyldes flaks eller tilfeldigheter.

- Det foreligger sterk grad av utvist skyld

Har gjerningspersonen gjort lovbruddet forsettlig (med vilje)? Har gjerningspersonen handlet klanderverdig og er sterkt å bebreide for lovbruddet? Forsettlig overtreddelser skal normalt anmeldes.

- Det foreligger sterke allmennpreventive hensyn

Kan en strengere sanksjon hindre at andre gjør det samme lovbruddet senere? Slike hensyn veier tungt når håndteringen av en overtreddelse kan få betydning for andres adferd.

Eksempler på overtreddelser som normalt bør anmeldes i verneområder:

- Ulovlig fysiske inngrep av varig karakter, for eksempel veibygging, oppføring av bygninger eller andre anlegg.
- Søker gjennomfører tiltaket selv om det er gitt avslag på søknaden.
- Ulovlig motorferdsel.

I sakstyper hvor Miljødirektoratet har praksis for å ilegge overtreddelsesgebyr, vil hovedregelen være at overtreddelsesgebyr skal benyttes og at slike saker ikke skal politianmeldes. Dette gjelder ulovlig bruk av droner og brudd på ferdselsforbud.

Dersom det gis etterfølgende tillatelse for et ulovlig gjennomført tiltak, vil overtreddelsesgebyr ofte kunne være en mer egnet reaksjon enn politianmeldelse. Dette vil imidlertid bero på alvorlighetsgraden av overtreddelsen og konsekvensene det har hatt at tiltaket er utført uten tillatelse i forkant.

Miljødirektoratet bistår i vurderingen av om en sak bør politianmeldes eller oversendes for overtreddelsesgebyr.

6.3 Foreldelse

Overtrederer kan ikke straffes dersom det straffbare forholdet er foreldet. Brudd på naturmangfoldloven foreldes etter 10 år, jf. straffeloven § 86.

Foreldelsesfristen løper fra den dagen det straffbare forholdet er opphørt og avbrytes ved rettslige skritt som medfører at den mistenkte får stilling som siktet (f.eks. ved utferdigelse av et forelegg, ransaking eller pågripelse). Fristen avbrytes ikke ved at et forhold anmeldes.

Tlf.: 73 58 05 00
post@miljodir.no
www.miljodirektoratet.no
Postboks 5672 Sluppen,
7485 Trondheim

Besøksadresse Trondheim:
Brattørkaia 15, 7010 Trondheim

Besøksadresse Oslo:
Grensesvingen 7, 0661 Oslo

Miljødirektoratet er et statlig forvaltningsorgan underlagt Klima- og miljødepartementet.

Vi jobber for et rent og rikt miljø. Hovedoppgavene våre er å redusere klimagassutslipp, forvalte norsk natur og hindre forurensning.

Seiland/Sievju nasjonalparkstyre
Statsforvalteren i Troms og Finnmark , Statens hus
9815 VADSØ

Trondheim, 09.02.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2024/1686

Saksbehandler:
Hege Langeland

Ny veileder om oppfølging av ulovlige forhold i verneområder

Vi har revidert vår tidligere veileder M-617 | 2016 og erstattet denne med ny veileder Oppfølging av ulovlige forhold i verneområder M-2692|2024. Veilederen ligger på våre nettsider under [Forvaltning av verneområder: Rundskriv og veiledere](#).

Veilederen har et nytt kapittel om overtredelsesgebyr, som vi håper vil være nyttig i det videre arbeidet fremover.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Tone Lise Alstad Eid
seksjonsleder

Hege Langeland
seniorrådgiver

Seiland/Sievju
nasjonalparkstyre

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2024/962-7

Saksbehandler: Ingunn Ims Vistnes

Dato: 21.02.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Seiland/Sievju nasjonalparkstyre	3/2024	04.03.2024

Orienteringssaker fra forvalter

Ny brosjyre for Seiland/Sievju nasjonalpark klar

Gjeterhytte i Lille Bekkarfjord brant ned i november

Byggesak i Jøfjorden avvist i Lagmannsretten, avgjort ved bot

Sak om grensetvist i Jøfjorden (mellom grunneier og FeFo) anket til Lagmannsretten

**Seiland/Sievju
nasjonalparkstyre**

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2024/962-8

Saksbehandler: Ingunn Ims Vistnes

Dato: 21.02.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Seiland/Sievju nasjonalparkstyre	9/2024	04.03.2024

Eventuelt